

Měsíčník EU aktualit

číslo 33,
červen 2006

strana 2	Místo Euroústavy Pražská smlouva?
strana 3	Unie má finanční rámec na roky 2007 až 2013
strana 5	Komise odkládá doporučení k datu přijetí Bulharska a Rumunska
strana 8	Klíčové dokumenty regionální politiky EU se finalizují
strana 13	Téma měsíce: Prostor jednotných plateb v EU

EU OFFICE

Česká spořitelna, a.s.
Poláčkova 1976/2
140 00 Praha 4
tel.: +420 261 073 308
fax: +420 261 073 004
EU_office@csas.cz
<http://www.csas.cz/eu>

Petr Zahradník
manažer EU Office
+420 261 073 019
pzahradnik@csas.cz

Jan Jedlička
+420 261 073 484
jjedlicka@csas.cz

Alena Smolíková
+420 261 073 308
asmolikova@csas.cz

pod záštitou p. Pavla Kysilky
člena představenstva České spořitelny

Vážený čtenáři,

květen 2006 byl na události evropského integračního dění tentokrát natolik bohatý, že i při nejlepší vůli o postihnutí jejich co nejrepresentativnějšího spektra musíme přistoupit k jejich velmi přísnému a zestručněnému výběru.

Hned první květnový den byl velmi symbolický, když nám i devíti dalším nováčkům připomněl, že již dva roky můžeme naplno využívat naší sounáležitosti k Evropské unii jako její plnoprávný člen. Analytická studie Evropské komise současně potvrdila, že alespoň prozatím se jedná o projekt veskrze úspěšný, navíc s výrazným potenciálem dalšího zapojování nových členských zemí do unijního dění.

Další události z května pak již měly ryze praktický obsah. Z našeho pohledu velmi inspirativní může být pozorování procesu litevského a slovinského úsilí o vstup do eurozóny. Zveřejnění konvergenční zprávy přineslo potvrzení faktu, že Slovinsku již fakticky nic nebrání v tom, stát se v lednu 2007 třináctou zemí eurozóny, kdežto Litva z důvodu mírného překročení inflačního cíle doporučena nebyla a na proces přijetí euro jako jejího zákonného platidla si ještě musí počkat.

Za velmi důležitý lze považovat i námi očekávaný další postup při přijetí směrnice o službách. V souladu s našimi březnovými představami i nadále ctíme názor pokračování procesu pozvolného uvolňování prostředí pro poskytování služeb napříč jednotlivými členskými zeměmi, vědomi si faktu velmi křehkého kompromisu mezi stále rozdílnými představami jednotlivých zemí.

Z mnoha úhlů pohledu v květnu nezapomínal ani proces přípravy dalšího rozšiřování EU směrem na jihovýchod. Evropská komise zveřejnila poměrně lichotivě vyhlížející předvstupní ekonomické programy nejen pro přistupující Bulharsko a Rumunsko, ale i pro kandidáty Chorvatsko a Turecko. Na statutu podmíněně přistupujících Bulharska a Rumunska se však nic nezměnilo, když rozhodnutí o jejich konečném připuštění do EU bylo odsunuto až na podzim a závisí na zlepšení situace v soudnictví a řešení problému korupce. Rozšiřování EU do delšího budoucna obohatil nový prvek – výsledek černohorského referenda, vedoucího k nezávislosti, bude mít přímý dopad v tom, že velmi brzy se můžeme dočkat velmi aktivní snahy této nově nezávislé země do EU rovněž vstoupit.

Květen přinesl z našeho pohledu i významný pohyb v oblasti odbourání překážek pro volný pohyb pracovníků ve vztahu k Finsku, Španělsku, Portugalsku a Řecku a jisté uvolnění při vstupu do Francie, Dánska a Nizozemska, přičemž i další země – například Itálie, Belgie či Lucembursko deklarovaly svoji připravenost k alespoň částečnému uvolnění.

Z velkých květnových událostí pak nelze zapomenout ani na konečné schválení Nové finanční perspektivy na období 2007 – 2013, na ni navazující návrh Komise na rozpočet na rok 2007, stejně jako zveřejnění střídavě optimistické jarní prognózy evropské exekutivy, jež očekává mírnou akceleraci hospodářského růstu a současně další mírné snížení míry nezaměstnanosti v EU.

Příjemný vstup do letního období ve společnosti zásadních evropských témat nad stránkami našeho Měsíčníku EU aktualit Vám přeje

Petr Zahradník

Projekt byl uskutečněn za finanční podpory Úřadu vlády ČR v rámci realizace Koncepce informování o evropských záležitostech v ČR

Eurokop.cz
Eurofon 800 200 200
Eurocentrum Praha

Za podpory Odboru
pro informování o evropských
záležitostech Úřadu vlády ČR

S výročním odmítnutím Euroústavy ve Francii a Nizozemí se objevují názory, jak dál v procesu ratifikace této smlouvy. Navrch začínají mít hlasy volající po jeho zastavení a začátku vyjednávání o nové smlouvě s méně kontroverzním názvem. Pravidelná pololetní zpráva Evropské komise se nesla v optimistickém duchu. Růst ekonomiky EU v příštích letech vzroste, nezaměstnanost poklesne a inflace zůstane stabilní. Od začátku příštího roku se eurozóna rozroste pouze o Slovinsko, Litva nesplnila všechna kritéria.

POLITIKA

Místo Euroústavy Pražská smlouva?

Téměř jeden rok po odmítnutí Smlouvy o Ústavě pro Evropu ve francouzském a nizozemském referendu se Evropská komise újímá iniciativy. Předseda José Manuel Barroso prohlásil, že současná **doba není vhodná k ožívování Evropské ústavy**. Komise místo toho bude po členských státech požadovat, aby jednoznačně deklarovaly záměr hledat dohodu o institucionální reformě v blízké budoucnosti – pravděpodobně za rok – s klíčovými vyjednáváními v roce 2008.

Termín není náhodný. Příští rok bude Evropa slavit **50. výročí přijetí Římské smlouvy**, která založila tehdejší Evropské hospodářské společenství, což bude vhodný okamžik k zamyšlení se nad budoucím směřováním Unie. V téže roce se uskuteční volby ve Francii a Nizozemí, po kterých by mohlo následovat střídání vládní odpovědnosti. Rok 2008 bude ještě důležitější. Předsednického žezla se v druhém pololetí chopí **Francie**, tedy alespoň v minulosti jeden z hlavních motorů evropské integrace.

Na toto období je také naplánována **revize financování Evropské unie**, což jistě povede k zamyšlení se nad budoucností řady evropských politik. Modernizace politik Evropské unie spolu s její institucionální reformou v jednom okamžiku je logickým řešením. Není však příliš pravděpodobné, že by byla nová smlouva, která tyto oblasti upraví, nazývána smlouvou ústavní.

V roce 2009 **vyprší pětiletý mandát Evropského parlamentu** (v červnu) i **Evropské komise** (v listopadu) a podle předsedy EK Barrosa by do té doby měla být nová smlouva přijata. Stejná názor vyjádřili na svém zasedání i ministři zahraničních věcí členských států. V prvním pololetí tohoto roku bude předsedající zemí Česká republika, není tedy úplně vyloučené, že se bude podle místa podpisu nazývat **Pražská smlouva**.

I když se Evropská ústava potácí na hranici života a smrti, mrtvým dokumentem ještě není. V květnu se **Estonsko stalo 15. členským státem**, který ji prostřednictvím parlamentního hlasování schválil. Začátkem července by podobný krok mělo učinit i **Finsko**.

O tom, zda zvítězí idea zrušení ratifikace Evropské ústavy a státy se pozvolně začnou připravovat na **přijetí méně kontroverzní smlouvy s odlišným názvem** nebo bude ratifikační proces pokračovat s tím, že se Francouzům a Nizozemcům dá druhý pokus, napoví červnový summit Evropské rady. Podle našeho názoru je reálnější první varianta. Třetí málo pravděpodobná varianta hovoří o tom, že by se nic nedělo a Unie by dál fungovala podle dosavadního primárního práva naposledy novelizovaného Dohodou z Nice.

http://europa.eu/constitution/ratification_en.htm

EKONOMIKA A EURO

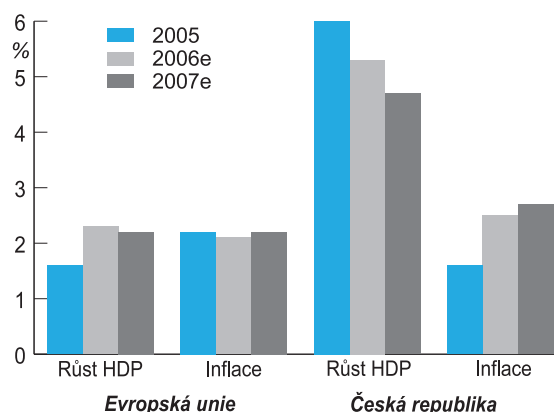
Odhad Komise: ekonomika EU zrychlí

Podle pravidelné pololetní hospodářské prognózy Evropské komise se pro letošní rok předpokládá **posílení hospodářského růstu v EU** na 2,3 % a v eurozóně na 2,1 %, což představuje nárůst oproti loňským 1,6 %, resp. 1,3 %. Hlavními tahouny akcelerace ekonomik má být masivní nárůst investic, pokračující silný růst světové ekonomiky a optimističtější výhled pro největší evropskou ekonomiku - Německo. V roce 2007 by měla hospodářská dynamika zvolnit, když se očekává růst 2,2 % v EU a 1,8 % v eurozóně.

Expertí EK jsou optimističtí i z pohledu situace na trhu práce. Oproti minulým dvěma rokům, kdy EU jako celek vytvořila necelé 3 miliony nových pracovních míst, se předpokládá, že jich v letech 2006–07 vytvoří 3,5 milionu. To přispěje ke **snížení nezaměstnanosti v EU** z více než 9 % v roce 2004 na očekávaných 8,2 % v roce 2007. I přes stoupající ceny ropy setrvává inflace na pozoruhodně stabilní úrovni mírně přes 2 %. Zvyšující se ceny energií jsou kompenzovány poklesem jádrové inflace, což svědčí o tom, že růst cen ropy neměl žádné zásadnější druhotné účinky. Prognóza vychází z toho, že se tyto účinky výrazně neprojeví ani v budoucnu, a **inflace nadále bude oscilovat kolem dvouprocentní hladiny**.

Největší riziko v krátkodobém horizontu vidí Evropská komise právě **na trzích s ropou**. V důsledku velice nízkých rezervních kapacit jsou trhy extrémně citlivé na skutečná a potenciální narušení dodávek.

Ekonomické odhady pro EU-25 a ČR

Zdroj: Ekonomický výhled Evropské komise - jaro 2006

Prognóza si zachovává **optimistický náhled na českou ekonomiku**, byť předpokládá zpomalení slušného růstu z loňských 6,0 % na letošních 5,3 % a 4,7 % v roce 2007. Pozici hospodářské lokomotivy by měla přebrat domácí poptávka a nahradit tak vývoz. Ten však nadále zůstane silný.

Nezaměstnanost by se v Česku měla dále pomalu snižovat z hodnoty 7,9 % v loňském roce až na 7,6 % v roce příštím. Inlace by se měla v důsledku rostoucích cen energií mírně zvýšit. Zatímco loni činila 1,6 %, příští rok analytici Evropské komise očekávají hodnotu 2,7 %.

<http://europe.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/588>

Komise doporučuje do EMU jen Slovinsko

Slovinsko splnilo všechna maastrichtská konvergenční kritéria a **je na nejlepší cestě přijmout euro od ledna 2007**. Evropská komise a Evropská centrální banka proto navrhuje přijetí Lublaně do eurozóny. Naopak stopku vystavil komisař pro hospodářské a měnové záležitosti Joaquín Almunia (a ECB ve své konvergenční zprávě) dalšímu ze zájemců o přijetí eura – **Litvě, které se nepodařilo splnit inflační kritérium**. Místo referenční hranice 2,6 % představuje tempo růstu cen v tomto pobaltském státu 2,7 %. Podpůrným argumentem byly i predikce expertů, podle kterých zde do konce roku inflace vzroste k 3,5 %. Definitivní slovo bude mít Rada EU Ecofin na červencovém zasedání. Je však vysoce pravděpodobné, že tak jako v minulosti se doporučením EK a ECB bude řídit.

Komise i ECB měří **velice přísně** a jejich doporučení je zcela v souladu s právem Evropského společenství. Zarážející je však skutečnost, že v **minulosti tomu tak nebylo**. V roce 1998, kdy se rozhodovalo o vstupu do 3. fáze Hospodářské a měnové unie – tedy přijetí eura – obě instituce velice shovívavě posoudily např. Itálii a Belgii, které s hodnotami veřejného dluhu ve výši 118,1 % u obou zemí zcela jednoznačně překračovaly požadovanou hladinu 60 % a ani nesplňovaly výjimku, tedy že se k této hladině blíží uspokojivým tempem.

Litevský případ opět upozornil na **rozporuplnost maastrichtských kritérií, zejména inflačního**. To operuje s vágním pojmem nejlepší inflace („nejlepší výsledky v oblasti cenové stability“) nikoliv absolutně nejnižší. Navíc bere v úvahu inflační hodnoty ve všech zemích EU-25, nikoli v EMU. V tomto případě tak kritérium bylo sníženo díky nízké inflaci v Polsku a Švédsku, které do eurozóny vůbec nepatří. Kdyby se počítala inflace tří zemí eurozóny, Litva by toto kritérium splnila. Nově vstupující státy do jednotné měnové oblasti, jakou je eurozóna, nejlépe zapadnou, pokud bude jejich ekonomika z pohledu výkonnosti, cyklu i struktury co nejvíce podobná samotné eurozóně. Pro chudší země to mimo jiné znamená dohánění průměru EMU cestou vyššího růstu HDP, což se v prostředí stabilního až zafixovaného kurzu (které zase požaduje kurzové maastrichtské kritérium) musí odrazit ve vyšší inflaci.

<http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/622>

<http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/623>

Plnění maastrichtských kritérií Slovinskem a Litvou

	Referenční hodnota	Slovinsko	Litva
cenové kritérium	2,6 %	2,3 %	2,7 %
úrokové kritérium	5,9 %	3,8 %	3,7 %
kurzové kritérium	přísnější ERM2	plní	plní
kritérium veřejného rozpočtu (saldo k HDP)	- 3,0 %	-1,9 %	-0,5 %
kritérium veřejného dluhu (k HDP)	60,0 %	29,1 %	18,7 %

Zdroj: ECB

ROZPOČET

Unie má finanční rámec na roky 2007-2013

Plénium Evropského parlamentu (EP) v souladu s očekáváním respektovalo předjednaný kompromis, který v dubnu dohodli jeho zástupci s rakouských předsednictvím, a **schválilo finanční perspektivu Evropské unie** na roky 2007 až 2013. Po schválení Parlamentem rozpočet na léta 2007-2013 stvrdil svým podpisem předsedové EP, Rady EU a eurokomisařka pro rozpočet Dalia Grybauskaitė. Výsledná podoba sedmiletého evropského rozpočtu počítá s výdají 864,4 miliardy euro. Šéfové států a vlád Pětadvacítky v prosinci navrhli 862,4 mld. euro, zatímco Parlament loni v létě žádal 975 miliard.

Evropský parlament rozpočet ve formě **Interinstitucionální dohody o finančním výhledu na léta 2007–2013** schválil přesvědčivou většinou 418 europoslanců, proti bylo 187 z nich a 15 se hlasování zdrželo.

Schválení finančního rámce je **dobrou zprávou pro všechny členské země**, zejména pak pro nováčky. Pokud by dohoda nalezena nebyla a došlo by k návratu ročního rozpočtového cyklu, nemohlo by pro ně dojít k očekávanému navýšení prostředků na strukturální a kohezní politiku.

Ačkoliv **rozpočet neodpovídá výzvam 21. století**, když více než dvě pětiny jeho výdajů směřují do zemědělství, je pozitivní, že byl přijat. Navíc je možné, že do budoucna se jeho struktura změní ve prospěch výdajů do vědy, výzkumu, inovací, informační společnosti či vzdělávání. Rozhodnout by o tom měla plánovaná komplexní revize unijního rozpočtu, která má podle dohody proběhnout v letech 2008 až 2009 na základě zprávy Evropské komise.

http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/034-8483-135-05-20-905-20060524IPR08482-15-05-2006-2006-false/default_en.htm

JEDNOTNÝ VNITŘNÍ TRH

Zlepšení odvolávání při veřejných zakázkách

Evropská komise předložila **návrh na zlepšení procesu odvolávání při udělování veřejných zakázek**, kterého se mohou domáhat neúspěšní zájemci v tendrech při pochybách

Směrnice o službách ušla další etapu na cestě k plnému schválení, když ji podpořili ministři členských států v Radě EU. Nyní se již čeká pouze na Evropský parlament, který by ji měl v druhém čtení již brzy projednávat. Evropská komise vydala pravidelné hodnotící zprávy k připravenosti Bulharska a Rumunska na vstup do EU. Oproti očekáváním však nedoporučují, zda mají oba státy rozšířit řady EU v roce 2007 či o rok později. Své doporučení vydá až na podzim, rozhodnutí však mají v rukou členské státy.

Struktura nové finanční perspektivy pro jednotlivá léta (mld. EUR, ceny roku 2004)

příděly na závazky	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2007 - 2013
Kapitola 1: Udržitelný růst	51,27	52,41	53,62	54,29	55,37	56,88	58,30	382,14
- 1 a. konkurenceschopnost pro růst a zaměstn.	8,40	9,10	9,75	10,43	11,30	12,15	12,96	74,10
- 1 b. soudržnost pro růst a zaměstnanost	42,86	43,32	43,86	43,86	44,07	44,72	45,34	308,04
Kapitola 2: Ochrana a správa přírodních zdrojů	54,98	54,32	53,67	53,04	52,40	51,78	51,16	371,34
- z toho zemědělství – výdaje související s trhem a přímé platby	43,12	42,70	42,28	41,86	41,45	41,05	40,65	293,11
Kapitola 3: Občanství, svoboda, bezpečnost a spravedlnost	1,20	1,26	1,38	1,50	1,65	1,80	1,99	10,77
- 3 a. svoboda, bezpečnost, spravedlnost	0,60	0,69	0,79	0,91	1,05	1,20	1,39	6,63
- 3 b. občanství	0,60	0,57	0,59	0,59	0,60	0,60	0,60	4,14
Kapitola 4: EU jako globální hráč	6,20	6,47	6,74	7,01	7,34	7,68	8,03	49,46
Kapitola 5: Správný výdaje	6,63	6,82	6,97	7,11	7,26	7,40	7,61	49,80
Kompenzace	0,42	0,19	0,19	-	-	-	-	-
Celková rozpočtovaná částka / % HND EU	120,70/ 1,10	121,47/ 1,08	122,56/ 1,07	122,95/ 1,04	123,01/ 1,03	125,53/ 1,02	127,09/ 1,01	864,32/ 1,048

Zdroj: Evropská komise

o neférovosti soutěže. Smyslem je **posílit transparentnost** zadávání veřejných zakázek. Pravidla odvolávání při veřejných soutěžích jsou řešena každým státem individuálně, k prosazení principů jednotného vnitřního trhu je proto nutná harmonizace.

Evropská komise identifikovala dva hlavní důvody pro zavedení nových pravidel:

- **nedostatečná ochrana proti tzv. přímému udělení** veřejných zakázek, ve kterých figuruje jen jedna firma ucházející se o kontrakt;
- **rychlé uzavírání veřejných soutěží**, které nedávají potencionálně poškozeným stranám možnost výsledky soutěží zpochybnit.

Navíc odvolací procedury bývají v některých členských státech tak nákladnou a nejistou záležitostí, že se i přes pochybnosti o férovosti do ní neúspěšní soutěžitelé ani nepouštějí.

Podstatou návrhu evropské exekutivy je zavedení desetidenního „**období nečinnosti**“, kdy vyhlášovatel veřejného výběrového řízení **nesmí s jeho vítězem uzavřít kontrakt**. V této době bude mít neúspěšný účastník tendru právo se proti rozhodnutí odvolat k příslušným orgánům. V naléhavých případech by se lhůta mohla zkrátit na sedm dnů. Pokud by se však ve stanovené době žádný subjekt výsledky tendru nenapadl, je považován za uzavřený a v souladu s pravidly.

Směrnice by členské státy zavázala zavést sankce, aby porušování pravidel při uzavírání kontraktů **nemohlo zůstat beztrestné**.

Direktiva je přijímána tzv. **spolurozhodovací procedurou**, pro její schválení je potřeba souhlasu Rady EU i Evropského parlamentu.

<http://www.europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/601>

Směrnice o službách prošla Radou

Kontroverzní směrnice o službách má za sebou důležitý bod na cestě k jejímu celkovému schválení, když ji **podpořili ministři členských států EU** v Radě.

Oproti přepracovanému návrhu, který více respektoval přání většiny evropských poslanců než jeho první verze z dílny ex-komisaře Bolkensteina, však obsahuje **více liberalizačních prvků**. Výraznou roli zde hráli nováčci včetně ČR, kterým se podařilo prosadit větší otevření dosud často špatně přístupných trhů služeb v některých západoevropských členských státech.

Doplňkem schváleným Radou je například **povinnost států hlásit Komisi**, kterými jejich národními předpisy lze přeshraniční poskytování služeb omezovat. „Vlády budou muset zdůvodňovat, proč tyto předpisy mají, notifikovat je Komisi, která je bude analyzovat,“ řekl náměstek MPO Tlapa agentuře ČTK.

Novinkou je i **přesnější definice služeb, které jsou vyloučeny z dosahu směrnice**, a těch, na které se vztahuje. Navíc se podařilo zachovat zásadu, že pokud úřad ve lhůtě neodpoví na žádost povolit poskytování služby (pokud se na ní směrnice vztahuje) subjektem z jiné členské země, bude považováno automaticky za povolené.

Pro Českou republiku byla neoptimálnější původní verze směrnice o službách z roku 2004. Nynější varianta sice **neobsahuje klíčové pravidlo země původu** (poskytovatelé služeb se při svých zahraničních podnikatelských aktivitách řídí zákony své země a ne země hostitelské), přesto je pravděpodobně maximum možného, co šlo proti ochranářským státům uhrát. Bude zajímavé sledovat, co na to řeknou evropskí poslanci ve druhém čtení. Směrnice je přijímána spolurozhodovací procedurou, její přijetí musí schválit Rada i

Parlament. Podle předběžných ohlasů vyjádřili s dojednanou verzí spokojenost zástupci největších parlamentních klubů. Není vyloučené, že se jí podaří **schválit ještě letos v létě**. Poté budou mít státy tři roky na její převedení do národního práva.

http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/intm/89781.pdf

Expertní skupina zváží možnost přenositelnosti čísel bankovních účtů

Evropská komise oznámila vytvoření zvláštní skupiny expertů, jejímž cílem je **prověřit možnost zavedení přenositelnosti čísel bankovních účtů**. Smyslem je umožnit klientům snažší změnu bank, zvýšit konkurenci v evropském bankovníctví a podpořit sjednocování trhu bankovních služeb v EU. V expertní skupině by měli zasednout zástupci bankovního odvětví a akademické sféry.

Mezi hlavní překážky mobility bankovních klientů patří podle Komise nejrůznější poplatky za zrušení účtu a souvisejících služeb, ale i administrativní a technické bariéry, jenž komplikují a prodlužují provádění změn. Právě **zvýšení mobility klientů mezi bankami**, zejména z přeshraničního hlediska v rámci EU, je jedním z klíčových předpokladů vytvoření Jednotné evrové platební oblasti (**SEPA** – více viz naše hlavní téma).

Sjednocování trhu bankovních a platebních služeb v EU je z dlouhodobého hlediska prospěšné pro celou evropskou ekonomiku. Komise by však měla pečlivě **zvážit, jaké nástroje k tomuto chvályhodnému projektu použije**. Expertní skupina by v souladu se svým označením měla skutečně brát v úvahu pouze ekonomická a politická expertní stanoviska a důsledně porovnávat efektivitu tohoto opatření. Podle našeho názoru by za současných podmínek náklady na zavedení přenositelnosti čísel účtů převýšily efekty a přínosy z něj plynoucí.

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/619>

ZEMĚDĚLSTVÍ A RYBOLOV

Dohoda o podpoře rybolovu zablokována

Ministrům členských států se na zasedání Rady **nepodařilo dosáhnout dohody o podpoře evropského rybolovu**, které se potácí v problémech. Ochránci přírody to naopak vítají, když upozorňují na velmi nízké množství ryb v evropských mořích.

Podstatou zamítnutého návrhu bylo **založení Evropského rybářského fondu**, který by v období 2007 až 2013 operoval s rozpočtem 3,8 miliardy euro. Jeho zřízení prosazovaly zejména středomořské státy EU, které jeho prostřednictvím chtěly ulevit svému významnému rybářskému sektoru. Ten je v současnosti v „dvojím ohni“ – z jedné strany rostoucí ceny pohonných hmot, na druhé straně klesající zásoby ryb. Na druhé straně barikády stálo Německo, Velká Británie, Belgie a Polsko, jímž se nakonec zřízení fondu podařilo zablokovat.

Evropská **komise je výsledkem hlasování zklamána**. Podle jejího vyjádření byl návrh dobrým kompromisem, který by podpořil evropské rybáře a zároveň nevedl k tlaku na další snižování zásob ryb.

Další vyjednávání o pomoci evropským producentům ryb bude probíhat na úrovni stálých zástupců členských zemí (COREPER) s **vyhlídkou na uzavření dohody** pod finským předsednictvím v **druhé polovině roku**.

http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/agricult/89691.pdf

ROZŠÍŘENÍ

Komise odkládá doporučení k datu přijetí Rumunska a Bulharska do EU

V květnu Evropská komise vydala monitorovací zprávu k Rumunsku a Bulharsku. Zpráva však **neobsahuje doporučení**, zda umožnit vstup obou balkánských zemí do EU již k 1.1.2007 nebo ho o rok odložit, jak umožňuje podepsaná přístupová smlouva.

Stanovisko evropské exekutivy se **odsouvá na podzim**. „Komise vydá zprávu o pokroku Bulharska a Rumunska při řešení zbývajících záležitostí nejspíše počátkem října. Komise na této bázi zváží, zda lze dodržet datum jejich přijetí k 1. lednu 2007,“ uvádí se v dokumentu.

Konečné slovo však budou mít členské státy. Podle podepsané přístupové smlouvy může rozhodnutí o posunutí vstupu Bulharska a Rumunska přijmout pouze Rada EU. Přitom v případě Bulharska musí hlasovat jednomyslně, u Rumunska stačí kvalifikovaná většina.

Hlavní závěry monitorovací zprávy Evropské komise:

Bulharsko

Od října 2005 se počet oblastí, které v přípravách Bulharska na členství EU vzbuzují vážné obavy, snížil ze 16 na 6:

- zřízení řádného integrovaného administrativního a kontrolního systému v oblasti zemědělství,
- zřízení sběrných míst a zpracovatelských zařízení v rámci zajištění bezpečnosti potravin,
- konkrétní výsledky vyšetřování a stíhání sítí organizovaného zločinu,
- účinnější a systematictější uplatňování právních předpisů upravujících boj proti podvodům a korupci,
- zvýšené prosazování předpisů v oblasti praní špinavých peněz,
- zvýšená finanční kontrola nad prostředky ze strukturálních fondů a fondu soudržnosti EU.

Rumunsko

Od října roku 2005 se počet oblastí, které v přípravě Rumunska na přistoupení k EU dávaly podnět k vážným obavám, značně snížil, a to ze 14 na 4:

Srbsko nebylo schopno do konce dubna vydat generála Mladiče Haagskému soudnímu tribunálu a Evropská unie s ním proto přerušila rozhovory o Stabilizační a asociační dohodě. To se netýká Černé Hory, jejíž občané v referendu rozhodli opustit svazek s Bělehradem a nastoupit cestu k samostatnému státu. Evropská komise zveřejnila zprávu, podle které bylo rozšíření EU z roku 2004 ekonomickým úspěchem pro nováčky i Unii jako celek. S těmito závěry se ztotožňujeme.

- zřízení funkční platební agentury oprávněné provádět přímé platby zemědělcům a dalším subjektům v rámci SZP,
- zřízení řádného integrovaného administrativního a kontrolního systému v zemědělství,
- zřízení sběrných míst a zpracovatelských zařízení v rámci zajištění bezpečnosti potravin,
- zajištění informačních technologií v souladu se systémy EU v oblasti daní pro řádný výběr DPH.

Domníváme se, že odložení doporučení Evropské komise je **formou tlaku na Sofii a Bukurešť**, aby „neusnuly na vavřínech“ a **zvýšily své reformní úsilí** v předvečer vstupu. Odložení vstupu o možná jeden rok by negativně zasáhlo veřejné mínění v obou zemích a politicky posílilo tamější euroskeptiky. Také proto se domníváme, že **pravděpodobnější je vstup obou zemí již k 1.1.2007**.

<http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/06/201>

EU přerušuje rozhovory se Srbskem

Srbsko nebylo schopno do stanovené lhůty 30. dubna 2006 **dopadnout generála Ratko Mladiče**, obviněného z válečných zločinů, a dopravit ho před Mezinárodní soudní tribunál v Haagu. **Nesplnilo tak podmínku EU pro pokračování rozhovorů** o uzavření Stabilizační a Asociační dohody, které byly zahájeny v říjnu loňského roku. Rozhodnutí Evropské komise oznámil začátkem května eurokomisař pro rozšiřování Olli Rehn. Podle něj mohou být rozhovory opět obnoveny poté, co bude Srbsko plně spolupracovat s Haagským tribunálem, tedy dopadne a vydá generála Mladiče. Srbský premiér Vojislav Koštunica vyjádřil vůči tomuto rozhodnutí zklamání a uvedl, že Srbsko dělá vše, co je v jeho silách pro dopadení Mladiče.

Mezitím občané **Černé Hory v referendu většinou rozhodli**, že již nemají zájem na setrvání ve společném státním svazku se Srbskem. Obě země se tak od sebe oddělí, což bude mít vliv i na negociace s Unii. Komisař Rehn se při té příležitosti nechal slyšet, že EU je připravena vést jednání o Stabilizační a asociační dohodě **s oběma zeměmi zvlášť**. Černá Hora, na kterou se podmínka vydání generála Mladiče nevztahuje, by tak ve vyjednávání dohody s EU mohla pokračovat s výhledem na její úspěšné uzavření ještě v letošním roce.

Stabilizační a asociační dohoda zavádí nadstandardní vztahy zájemců o vstup s EU a je podmínkou případných dalších jednání o přistoupení k Unii. Podle našeho názoru do roku 2015 (kromě Bulharska a Rumunska) rozšíří řady EU maximálně Chorvatsko. Unie nyní **není na další rozšiřování připravena**.

http://ec.europa.eu/comm/enlargement/serbia_montenegro/serbia_montenegro_index.htm

Komise: rozšíření je ekonomickým úspěchem

Evropská komise vydala studii dokazující, že s odstupem dvouletého období lze největší rozšíření v dějinách Evropské unie **považovat za hospodářský úspěch**. Ekonomiky deseti

nových členských států rychle rostou a postupně snižují náskok bohatších sousedních států. „Staré“ členské státy z rozšíření také profitují, neboť jednotný vnitřní trh se rozšířil o 75 milionů obyvatel na celkových 450 milionů lidí a pro jejich ekonomické subjekty tak vznikly četné tržní a investiční příležitosti. Rozšíření bylo navíc **motorem modernizace pro celou EU**, což nabývá na významu po zosřednění konkurence na globálních trzích po nástupu Číny a Indie.

Z hlediska hospodářského růstu přispělo přistoupení k EU k jeho zrychlení. S průměrným hospodářským růstem ve výši 3,75 % za rok v letech 1997 až 2005 měla desítky nováčků lepší výsledky než staré členské státy (EU-15) (v průměru 2,5 % ve stejném období). Z důvodu rychlejšího růstu se **ekonomická úroveň nových zemí v průměru zvýšila** ze 44 % průměru HDP Evropské unie v roce 1997 na 50 % v roce 2005.

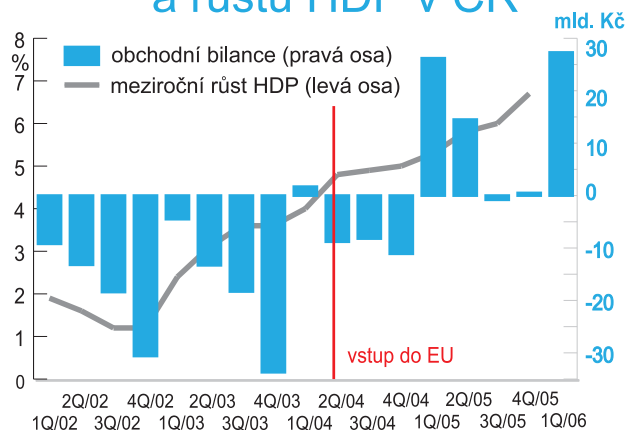
Přijetí právních předpisů a pravidel EU přispělo k **reformě bývalých hospodářství s centrálním plánováním**, přineslo makroekonomickou stabilitu, stabilizovalo finanční trhy a nabídlo četné příležitosti k podnikání, uvádí zpráva. Potenciál zdůraznila otevřenost hospodářství zemí EU-10. Jejich obchod (vývozy plus dovozy) představuje v průměru 93 % jejich HDP, zatímco průměr EU-15 činí 55 %.

Vstup na jednotný vnitřní trh přilákal přímé zahraniční investice. Ty v roce 2004 dosáhly celkové výše 191 miliard euro, tj. 40 % celkového HDP států EU-10, zatímco před deseti lety bylo něco takového nepředstavitelné. Ačkoli je tato částka z hlediska EU-10 významná, pro EU-25 představuje pouze 4 % všech investic a nelze ji spojovat s velkou delokalizací.

Naopak **pesimistické předpovědi se ve skutečnosti nenaplnily**. Rozšířením nevznikly hospodářské problémy, masivní zvyšování cen a rozšíření ani nevyvolalo velké migrační toky z nových členských států na již zavedené trhy.

Se závěry zprávy se ztotožňujeme. **Pro Českou republiku je vstup do EU skutečně přínosem**, jak dokládá většina

Vývoj obchodní bilance a růstu HDP v ČR

Zdroj: ČSÚ

ekonomických statistik. Nejmarkantnější je to patrně u obchodní bilance, která se z chronických deficitů překlopila do zvyšujících se přebytků.

<http://europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/557>

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Akční plán EU pro zachování biodiversity

Nový Akční plán má ujasnit odpovědnosti mezi EU a členskými státy s cílem **zastavit ubývání biologické rozmanitosti** a vymírání ohrožených živočichů a rostlin do roku 2010.

V roce 2001 již byly přijaty čtyři akční plány v rámci širší strategie biodiversity v EU odsouhlasené v roce 1998, které se týkají těchto oblastí:

1. **ochrana přírodních zdrojů,**
2. **zemědělství,**
3. **rybolov,**
4. **ekonomika a rozvojová spolupráce se státy mimo EU.**

Na **Gothenburgském summitu** EU v roce 2001 se členské státy dohodly na zastavení ztráty biologické rozmanitosti do roku 2010 a na obnovení biotopů a národních ekosystémů. V roce 2002 se členské státy EU spolu s dalšími zhruba 130 zeměmi zavázaly k zřetelné redukci míry snižování biodiversity v globálním prostředí do roku 2010.

Příroda a biologická rozmanitost jsou jednou ze čtyř priorit **6. Akčního programu životního prostředí**, který se vztahuje k rokům 2002 až 2012. V květnu Evropská komise odhalila nový Akční plán o biodiverzitě, který je pátým dokumentem svého druhu od Gothenburgského summitu 2001.

Nový akční plán nepřichází s ambiciózními zákony na ochranu divokých ptáků a přírodních biotopů. Spíše se snaží vyjasnit odpovědnost týkající se implementace již platné legislativy. Prvním úkolem bude **analýza existujících politik**, které nezajistily plánované výsledky.

Akční plán obsahuje čtyři prioritní oblasti:

- **Biodiversita v EU** – větší pozornost členských států by měla být věnována programu Natura 2000 a optimalizaci využití dostupných opatření v rámci reformované Společné zemědělské politiky a Společné rybolovné politiky.
- **EU a globální biodiversita** – cílem je zesílení spojitostí a synergií mezi obchodem a rozvojovou spoluprací, podpora efektivnější implementace Konvence OSN o biologické rozmanitosti a podobných dohod včetně opatření k zabránění odlesňování.
- **Biodiversita a klimatické změny** – EU by se měla zaměřit na naplňování Kjótského protokolu o snižování emisí skleníkových plynů a dohodu na nových ambiciózních cílech po roce 2012.
- **Znalostní základna** – prioritami jsou zde zesílení významu Evropské výzkumné oblasti, její mezinárodní dimenze,

podpora infrastruktury pro výzkum, spojení vědy a politiky a zlepšení porovnatelnosti dat o biodiverzitě.

Z finančního hlediska Komise oznámila, že plánuje **použít stávající finanční programy** jako je podpora venkova, kohezní a strukturální fondy, Evropský rybářský fond, LIFE+ a 7. Rámcový program pro vědu a technologie.

Komise bude **každý rok vydávat zprávy**, které shrnou pokrok v naplňování cílů tohoto akčního plánu.

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/667>

JUSTICE A ZÁLEŽITOSTI VNITRA

Usnadnění pohybu osob v EU

Od začátku května **začala v EU platit směrnice** o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států z roku 2004.

Na základě směrnice občané EU již **nebudou potřebovat povolení k pobytu v jiných členských zemích Unie**, bude stačit registrace k pobytu. Zároveň ale budou muset dokazovat, že mají práci nebo dostatečné zdroje, aby nebyli závislí na systému sociálního zabezpečení hostitelského státu, a že si v zemi pobytu platí zdravotní pojištění. Po pětiletém pobytu v členské zemi mají občané **automaticky právo na udělení trvalého pobytu**. Po uplynutí této doby po nich daný stát nebude moci požadovat, aby měli k pobytu dostatečné zdroje.

Směrnice zároveň dává **jednotný právní rámec více skupinám obyvatelstva** (zaměstnanci, studenti, důchodci,...) pro které dříve platily zvláštní normy. Stejná práva mají také platit pro občany třetích zemí, jsou-li v manželském svazku či v registrovaném partnerství s občanem EU.

U příležitosti uplynutí lhůty pro včlenění do národní legislativy evropský komisař pro justici Franco Frattini řekl, že občané

Klíčové dokumenty upravující evropskou regionální politiku se finišují. Na komunitární úrovni bylo pět klíčových nařízení schváleno Radou a čeká se ještě na názor Evropského parlamentu. Na národní úrovni byly po přijetí Národního rozvojového plánu stanoveny finanční alokace jednotlivým operačním programům. Ty musí být ještě posvěceny Evropskou komisí. Novými pomocnými nástroji pro zvýšení absorpční kapacity států při čerpání fondů EU jsou tři iniciativy Jaspers, Jeremie a Jessica.

pětadvacítka mají také **právo žalovat zemi, která nedokázala tato pravidla uplatnit**, uvádí ČTK. Mezi hříšníky, které dosud tato pravidla nepřevedla do národní legislativy, patří nadpoloviční většina členských států, včetně České republiky. Na základě minulých rozhodnutí Evropského soudního dvoru lze předpokládat, že by směrnice v tomto případě platila přímo i bez provedení prostřednictvím národní normy.

<http://www.europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/554>

REGIONÁLNÍ POLITIKA

Klíčové dokumenty regionální politiky 2007-2013 se finalizují

Evropská unie i členské státy se snaží úspěšně **dohnat zpoždění** v přípravě klíčových dokumentů pro čerpání strukturálních a kohezního fondu v letech 2007-2013.

Na komunitární úrovni se jedná zejména o **pět nařízení**, která definují pravidla používání nástrojů evropské regionální politiky:

- obecné nařízení zavádějící společná ustanovení pro tři zdroje financování strukturálních akcí v letech 2007-2013,
- nařízení o Evropském fondu pro regionální rozvoj,
- nařízení o Evropském sociálním fondu,
- nařízení o Fondu soudržnosti,
- nařízení o evropském sdružení pro přeshraniční spolupráci.

Návrhy dokumentů předložila Evropská komise již v roce 2004. Během roku 2005 se naplno rozběhl legislativní proces, když se k jejich obsahu vyjadřovaly různé evropské orgány (výbory Evropského parlamentu, Výbor stálých zástupců COREPER a Rada EU, Dvůr auditorů, Hospodářský a sociální výbor, Výbor regionů). **Konečné schválení zástupci členských států** se uskutečnilo na zasedání Rady EU k ekonomickým a finančním záležitostem (ECOFIN). Pro jeho platnost **musí být schváleno i Evropským parlamentem**, což se očekává koncem června, případně začátkem července.

Jednání se ale mohou ještě zkomplikovat, oproti verzi schválené Radou totiž někteří europoslanci chtějí v nařízeních uzákonit **vznik rozpočtové rezervy** z peněz, které by se nepodařilo na projekty vyčerpat. Tyto prostředky by pak bylo možné nabídnout jiným zemím, které mají projektů dostatek, místo aby se jako nevyčerpané vrátily do evropského rozpočtu. Tento krok by prospěl „starším“ členským zemím, které s čerpáním mají větší zkušenosti než nováčkové.

Na úrovni členského státu hraje hlavní úlohu tzv. **Národní rozvojový plán**, který přijala vláda již v únoru. V květnu na jejím dalším zasedání došlo k **rozdělení finančních rozpočtů** do jednotlivých operačních programů:

Rozdělení finančních prostředků SF a FS v ČR mezi operační programy pro období 2007 - 2013 (bez domácího spolufinancování):

1. Pro cíl Konvergence

Operační program	mil. EUR	%
OP Podnikání a inovace	3 041	11,75
OP Výzkum a vývoj pro inovace	2 071	8,00
OP LZ a Zaměstnanost	2 588	10,00
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost	1 812	7,00
OP Životní prostředí	5 177	20,00
OP Doprava	5 565	21,50
Integrovaný operační program	1 941	7,50
Regionální operační programy	3 429	13,25
OP Technická pomoc	259	1,00
Celkem	25 882	100,00

2. Pro cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Operační program	mil. EUR	%
OP Praha Adaptabilita	122	29
OP Praha Konkurenceschopnost	298	71
Celkem	419	100

3. Pro cíl Evropské územní spolupráce

Operační program	mil. EUR	%
OP přeshraniční spolupráce	345,6	90
OP nadnárodní spolupráce	38,4	10
OP meziregionální spolupráce	-	-
Celkem	384,0	100

Toto rozdělení nemusí být konečné, jedná se o stanovisko České republiky a o východisko pro jednání s Evropskou komisí o Národním strategickém referenčním rámci a operačních programech a pro dopracování konečných verzí OP. **Podobu jednotlivých OP i jejich rozpočet musí totiž schválit i Evropská komise.**

Nové programovací období 2007 až 2013 sice začíná již 1. ledna 2007, vypisování výzev zájemcům o předkládání projektových žádostí ke spolufinancování z fondů EU však začne se zpožděním. Předpokládáme, že **první z nich by mohly být vypsané v dubnu až květnu.**

http://ec.europa.eu/comm/regional_policy/funds/2007/index_en.htm

<http://www.strukturalni-fondy.cz/regionalni-politika-eu-2007-2013/usneseni-vlady-cr-k-evropskym-zdrojum-v-letech-2007-2013>

Fondy EU spojí síly s prostředky bank

Koncem května podepsala evropská komisařka pro regionální politiku Danuta Hübner s šéfy čtyř veřejnoprávních evropských finančních institucí dohodu o vzniku tří iniciativ k podpoře růstu a zaměstnanosti v podrozvinutých regionech. Cílem je od začátku nového programovacího období v lednu 2007 **využívat potenciál obou zdrojů peněz** (fondy EU + prostředky finančních institucí) k dosažení maximálního efektu projektů financovaných Evropskou unií.

Dohoda měla podobu memoranda o porozumění a týká se těchto tří iniciativ:

1. **Jaspers** – společný program **Komise, EIB** (Evropská investiční banka) a **EBRD** (Evropská banka pro rekonstrukci a rozvoj). Zaměřuje se na zlepšení přípravy velkých projektů kofinancovaných z kohezního a strukturálních fondů, zejména v nových členských státech. Předpokládá bezplatné použití technické a finanční expertízy obou bank k posílení kapacity národních a regionálních orgánů v daných zemích. V prvním roce má tyto banky stát kolem osmi milionů eur, což jsou hlavně náklady na pět desítek nových expertů, na lucemburské sídlo a regionální kanceláře, zatím ve Varšavě a v Bukurešti, uvádí ČTK.

2. **Jeremie** – společný program **Komise, EIB a EIF** (Evropský investiční fond). Iniciativa by měla zlepšit přístup k financím pro malé a střední podniky, zejména v oblasti mikroúvěrů, rizikového kapitálu či garancí. Program umožní malým a středním podnikatelům benefitovat z nabízených finančních produktů těchto institucí, které budou upraveny přesně podle jejich potřeb.

3. **Jessica** – společný program **Komise, EIB a Rozvojové banky Rady Evropy**. Smyslem je kombinace grantů v rámci programů EU na rozvoj či obnovu městských oblastí včetně sociálního bydlení s úvěry a expertízou zahrnutých bank. Program by měl být zajímavý i pro ČR, které by mohl umožnit renovaci panelových sídlišť. Dá se předpokládat, že díky pouze omezené možnosti používat strukturální fondy na bydlení, budou mít úvěry obou bank v této iniciativě značný význam.

<http://www.europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/693>

ZDRAVÍ A OCHRANA SPOTŘEBITELE

Nová pravidla pro výživová a zdravotní tvrzení na potravinách

Evropský parlament schválil **zprůsnění pravidel pro výživová a zdravotní tvrzení na potravinách** typu „nízkoenergetické“ nebo „nízkotučné“, „s vysokým obsahem vlákniny“ nebo „snižuje hladinu cholesterolu“ tak, jak to bylo kompromisně dojednáno s Radou EU.

Cílem **nařízení o výživových a zdravotních tvrzeních při označování potravin** je nejen chránit zdraví spotřebitelů, zabránit klamavé reklamě a poskytnout jim pravdivé informace o potravinách a jejich hodnotě, nýbrž i zamezit nadměrnému zatížení výrobců.

Nařízení má výživová a zdravotní tvrzení na potravinách jasně definovat. Například za „nízkotučnou“ lze v budoucnu označit potravinu jen tehdy, pokud neobsahuje víc než 3 g tuku na 100 g (pevná konzistence) resp. 1,5 g tuku na 100 ml (tekutiny). U sýrů má být hranicí nízkotučnosti 15 %. Nápoje obsahující víc než 1,2 % alkoholu zase nemohou být označené pouze za „nízkoenergetické“ nebo „nízkoalkoholické“. Výživová tvrzení o

„sníženém obsahu alkoholu“ či „energetické hodnotě“ se však mohou dočasně řídit národními předpisy.

Norma se **nevztahuje na potraviny**, které jsou spotřebiteli nabízeny k prodeji **nebalené nebo se balí až v místě prodeje** (čerstvé ovoce, zelenina nebo chléb). Nově je zavedena povinnost, že ke zdravotním tvrzením na potravinách musí být oprávnění. Jelikož jeho získání může trvat až půldruhého roku, navrhl Parlament „zrychlené řízení“, díky němuž by čekání na povolení mělo trvat nanejvýš 7 měsíců.

U dalšího **nařízení o přidávání vitamínů, minerálních látek a některých dalších látek do potravin** Parlament rozhodl, že vitamíny a minerální látky lze do potravin přidávat jen „ve formě biologicky přijatelné pro lidské tělo“. Další schválené změny se týkají zejména výrobcem doporučené denní spotřeby.

Jelikož byla obě nařízení předjednána s Radou, schválení tímto orgánem – **nejspíše na podzim** - bude spíše formalitou.

http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/067-8214-136-05-20-911-20060512IPR08047-16-05-2006-2006-true/default_en.htm

Značení prostředků na ochranu před slunečním zářením se má zlepšit

Současný systém označování prostředků na ochranu proti slunečnímu záření vykazuje nedostatky, které chce Evropské komise vyřešit a umožnit tak spotřebitelům **lepší informace pro rozhodování o nákupu**.

Ultrafialové záření se totiž vyskytuje ve dvou druzích:

- **záření UVB** způsobuje spálení od slunce.
- **záření UVA** je příčinou předčasného stárnutí kůže, narušuje imunitní systém člověka a zvyšuje riziko rakoviny kůže.

Takzvaný **ochranný sluneční faktor**, který se na výrobcích standardně uvádí, však chrání pouze proti spálení od slunce (záření UVB).

Na základě těchto skutečností zahájila Evropská komise iniciativu pro zlepšení systému označování výrobků. Předpokládané hlavní body připravovaného opatření:

- Ochrana před **zářením UVA** by měla být vyznačena **jednotným způsobem** na základě standardizovaných zkušebních metod, aby spotřebitelé mohli výrobky porovnat.
- Měly by **zmizet výrazy**, které navozují představu úplné ochrany, jako například „sunblocker“.
- Označení výrobku by mělo uvádět **jasná a srozumitelná upozornění a pokyny** k použití, aby spotřebitel věděl, jak má určitý prostředek na ochranu proti slunečnímu záření správně používat.

Opatření bude mít nejspíše formu doporučení, tedy nezávazného právního dokumentu. Jeho podobu mohou ovlivnit účastníci vypisované veřejné konzultace.

<http://www.europa.eu.int/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/06/571>

O tom, že květen byl mimořádně informačně bohatý svědčí nadprůměrně rozsáhlá rubrika Události (jakož i celé číslo Měsíčníku) i řada zajímavostí v rubrice Kalendárium. Za všechny stojí za upozornění přijetí Zelené knihy o iniciativě ke zvýšení transparentnosti v EU, projev kontroverzního bolivijského prezidenta Evo Moralese v Europarlamentu či zveřejněné národní reporty o ověřených emisích skleníkových plynů a vydaných povolenkách. Podle Eurostatu bylo předloni v EU nejvíce rozvodů v ČR a Litvě.

2. KVĚTNA

Europoslanci považují ochranu spotřebitele za klíč k férovému obchodu: http://www.europarl.europa.eu/news/public/story_page/028-7742-115-04-17-903-20060502STO07741-2006-25-04-2006/default_en.htm

Výsledky veřejné konzultace k právním cestujících v mezinárodní autobusové dopravě: http://ec.europa.eu/transport/road/consultations/index_en.htm

3. KVĚTNA

Výsledky jednání Rady a Europarlamentu k návrhu směrnice o bateriích a akumulátorech: http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/misc/89416.pdf

Zelená kniha o iniciativě ke zvýšení transparentnosti v EU přijata Komisí: http://ec.europa.eu/comm/eti/index_en.htm

4. KVĚTNA

Komise přijala zprávu o implementaci prvního železničního balíčku v členských státech: http://ec.europa.eu/transport/rail/overview/infrastructure_implement_en.htm

Komisař pro obchod Peter Mandelson stanovuje cíle obchodní politiky EU po skončení katarského vyjednávacího kola WTO: http://ec.europa.eu/comm/trade/issues/newround/doha_da/pr040506_en.htm

5. KVĚTNA

Závěry Ecofinu k přeshraniční konsolidaci finančního sektoru, finančnímu dohledu a Bílé knize Evropské komise k politice finančních služeb na léta 2005-2010: http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ecofin/89441.pdf

http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ecofin/89439.pdf

http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ecofin/89437.pdf

Rada EU schválila legislativní opatření ke strukturální a kohezní politice 2007-2013: http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ecofin/89436.pdf

„Fin-focus“ – nový newsletter Evropské komise k evropské regulaci finančních služeb a jejímu dopadu na spotřebitele: http://ec.europa.eu/internal_market/finances/news/newsletter_en.htm

8. KVĚTNA

Zápis ze zasedání Rady EU k ekonomickým a finančním záležitostem: http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ecofin/89449.pdf

Nový internetový portál ke zlepšení situace na pracovním trhu: http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/news/news_en.cfm?id=156

Dokumenty Evropské komise o varování o zdravotních rizicích na cigaretových krabičkách: http://ec.europa.eu/comm/health/ph_determinants/life_style/Tobacco/keydo_tobacco_en.htm

9. KVĚTNA

Němečtí a angličtí vědci budou vést přípravu celoevropské studie o roli genetiky a prostředí v rozvoji astmatu: http://ec.europa.eu/research/infocentre/article_en.cfm?id=/comm/research/headlines/news/article_06_05_08_en.html&item=Health%20%26%20life%20sciences&artid=1753

10. KVĚTNA

Meziparlamentní debata k budoucnosti Evropy: http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/002-7847-129-05-19-901-20060503IPR07846-09-05-2006-2006-false/default_en.htm

11. KVĚTNA

Europoslanci: mezinárodní roamingové poplatky jsou překážkou pro spotřebitele cestující do zahraničí: http://www.europarl.europa.eu/news/public/story_page/058-8019-124-05-18-909-20060510STO08018-2006-04-05-2006/default_en.htm

Zpráva o dosavadním čerpání rozpočtu EU v roce 2006: http://ec.europa.eu/budget/execution/utilisation_2006_en.htm

12. KVĚTNA

EU vítá zrušení daňových zvýhodnění pro americké exportéry: http://ec.europa.eu/comm/trade/issues/respectrules/dispute/pr120506_en.htm

Rodina v EU pohledem statistiků – počet svateb a rozvodů v roce 2004:

	Svatby Rozvody na tisíc obyvatel		Svatby Rozvody na tisíc obyvatel		
Slovensko	3,3	1,2	Německo	4,8	2,6
Belgie	4,1	3,0	Švédsko	4,8	2,2
Řecko	4,2	1,1	ČR	5,0	3,2
Francie	4,3	2,1	Polsko	5,0	1,5
Maďarsko	4,3	2,4	Španělsko	5,0	2,1
Itálie	4,3	0,8	Irsko	5,1	0,7
Lucembursko	4,4	2,3	UK	5,1	2,8
Estonsko	4,5	3,1	Slovensko	5,2	2,0
Lotyšsko	4,5	2,3	Finsko	5,6	2,5
Rakousko	4,7	2,3	Litva	5,6	3,2
Nizozemí	4,7	1,9	Malta	6,0	-
Portugalsko	4,7	2,2	Dánsko	7,0	2,9
EU-25	4,8	2,1	Kypru	7,2	2,2

Zdroj: Eurostat, pozn.: v Maltě rozvod není možný

http://epp.eurostat.cec.eu.int/pls/portal/docs/PAGE/PGP_PRD_CAT_PREREL/PGE_CAT_PREREL_YEAR_2006/PGE_CAT_PREREL_YEAR_2006_MONTH_05/3-12052006-EN-AP.PDF

Evropská agentura životního prostředí: boj proti klimatickým změnám vede k lepší kvalitě ovzduší:

http://org.eea.europa.eu/news/Ann1147357656/index_html

15. KVĚTNA

Národní reporty o ověřených emisích skleníkových plynů a vydaných povolenkách:

http://ec.europa.eu/environment/climat/emission/citl_en.htm

16. KVĚTNA

Bolivijský prezident Evo Morales diskutoval v Evropském parlamentu: http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/030-8208-135-05-20-903-20060515IPR08193-15-05-2006-2006-false/default_en.htm

Evropští poslanci se hlásí k principům lepší regulace, méně restrikcí a k větší roli Evropského parlamentu v EU:

http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/008-8230-136-05-20-901-20060512IPR08065-16-05-2006-2006-false/default_en.htm

Europoslanci se dohodli na nových kritériích pro stahování legislativních návrhů:

http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/008-8213-135-05-20-901-20060512IPR08046-15-05-2006-2006-false/default_en.htm

Zápis ze zasedání Rady EU k všeobecným záležitostem:

http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/gena/89617.pdf

Zápis ze zasedání Rady EU k vnějším vztahům:

http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/gena/89618.pdf

17. KVĚTNA

Předběžný návrh rozpočtu EU na rok 2007:

http://ec.europa.eu/budget/documents/annual_budgets_reports_accounts_en.htm#budget_2007

Zpráva Eurostatu – malý pokles daňové kvóty v EU na 39,3 % HDP v roce 2004: http://epp.eurostat.cec.eu.int/pls/portal/docs/PAGE/PGP_PRD_CAT_PREREL/PGE_CAT_PREREL_YEAR_2006/PGE_CAT_PREREL_YEAR_2006_MONTH_05/2-17052006-EN-BP.PDF

18. KVĚTNA

Zpráva Komise o podpoře bezpříspěvkového dobrovolného dárcovství krve: http://ec.europa.eu/comm/health/ph_threats/human_substance/keydo_blood_en.htm

Konvergenční zpráva ECB z května 2006:

<http://www.ecb.eu/press/pr/date/2006/html/pr060516.cs.html>

19. KVĚTNA

Zápis ze zasedání Rady EU ke vzdělávání, mládeži a kultuře:

http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/educ/89661.pdf

22. KVĚTNA

Statistika Eurostatu – produkční kapacita větrných elektráren vzrostla o více než 150 % od roku 2000:

http://epp.eurostat.cec.eu.int/pls/portal/docs/PAGE/PGP_PRD_CAT_PREREL/PGE_CAT_PREREL_YEAR_2006/PGE_CAT_PREREL_YEAR_2006_MONTH_05/8-22052006-EN-BP.PDF

23. KVĚTNA

Stanovisko Evropské komise k referendu v Černé Hoře:

http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/cfsp/89692.pdf

Zápis ze zasedání Rady EU k zemědělství a rybolovu:

http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/agricult/89691.pdf

24. KVĚTNA

Zvyšování spolupráce EU a Ruska ve výzkumu aeronautiky:

http://ec.europa.eu/research/aeronautics/info/news/article_4128_en.html

26. KVĚTNA

Evropská unie pomáhá s reformou systému zadávání veřejných zakázek v Makedonii (FYROM): <http://www.eur.europa.eu/publications/main/news-a1a2y3a4.htm>

29. KVĚTNA

Bylo dosaženo dohody o projektu mezinárodního termonukleárního experimentálního reaktoru ITER:

<http://ec.europa.eu/research/press/2006/pr2405-2en.cfm>

Výzvy zachování biodiverzity jsou středobodem Zeleného týdne 2006:

http://org.eea.europa.eu/news/Ann1148883371/index_html

30. KVĚTNA

Zápis ze zasedání Rady EU ke konkurenceschopnosti:

http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/intm/89781.pdf

Předvstupní ekonomické programy přistupujících a kandidátských zemí EU:

http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/enlargement_papers/elp27_en.htm

31. KVĚTNA

Europoslanci analyzují rozhodnutí Soudního dvoru rušící dohodu o předávání údajů o cestujících leteckou dopravou do USA: http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/019-8518-152-06-22-902-20060529IPR08507-01-06-2006-2006-false/default_en.htm

Evropská protikuřácká kampaň HELP začíná:

http://ec.europa.eu/comm/health/ph_determinants/life_style/Tobacco/help_en.htm

Měsíc červen je již tradičně bohatý na nejrůznější zasedání klíčových institucí Evropské unie. Rovněž tradicí je pravidelné zasedání Evropské rady, tedy setkání hlav členských států. Oproti posledním zasedáním již nečekáme tolik vypjatou atmosféru. Klíčová rozpočtová hádanka, jak bude vypadat finanční perspektiva na roky 2007-2013, byla již rozluštěna. Zajímavé bude, zda a jak lídři členských států rozhodnou o osudu Ústavní smlouvy EU.

Zasedání klíčových institucí EU

1.-2.6.2006	Lucemburk, Lucembursko
- Zasedání Rady EU k zaměstnanosti, sociální politice, zdraví a ochraně spotřebitelů	
1.-2.6.2006	Lucemburk, Lucembursko
- Zasedání Rady EU k justici a záležitostem vnitra	
7.6.2006	Lucemburk, Lucembursko
- Zasedání Rady EU k ekonomickým a finančním záležitostem (ECOFIN)	
8.-9.6.2006	Lucemburk, Lucembursko
- Zasedání Rady EU k dopravě, energetice a telekomunikacím	
12.-13.6.2006	Lucemburk, Lucembursko
- Zasedání Rady EU k vnějším vztahům a všeobecným záležitostem	
13.-14.6.2006	Štrasburk, Francie
- Plenární zasedání Evropského parlamentu	
15.-16.6.2006	Brusel, Belgie
- Zasedání Evropské rady	
19.-20.6.2006	Lucemburk, Lucembursko
- Zasedání Rady EU k zemědělství a rybolovu	
26.-27.06.2006	Lucemburk, Lucembursko
- Zasedání Rady EU k vnějším vztahům a všeobecným záležitostem	
26.-27.6.2006	Lucemburk, Lucembursko
- Zasedání Rady EU k životnímu prostředí	
29.6.2006	Lucemburk, Lucembursko
- Zasedání Rady EU ke konkurenceschopnosti	

Veřejné konzultace k legislativě EU

Téma veřejné konzultace	Vypisovatel	Uzávěrka
Budoucnost jednotného vnitřního trhu EU	DG MARKT	15.6.2006
Obchodní a hospodářské vztahy EU s Čínou ve 21. století	DG TRADE	16.6.2006
Otázky obchodu s výrobky určenými pro vojenské použití	DG ENTR	30.6.2006
Revize směrnice 98/26/ES o neodvolatelnosti zúčtování	DG MARKT	30.6.2006
Prostředí spolupráce podporující podnikatele a průmysl v 7. RP	DG RTD	7.7.2006

Pozn.: DG = Generální ředitelství Evropské komise; pro bližší informace o vyhlášených konzultacích nás prosím kontaktujte

V České republice se rozbíhají debaty o radikální změně naší měnové politiky - o nahrazení české koruny společnou evropskou měnou euro. Trochu stranou zájmu a diskusí stojí neméně revoluční projekt - vytvoření Jednotné eurové platební oblasti (Single Euro Payment Area - SEPA). Cílem projektu je provádět platební styk za naprosto stejných cenových i necenových podmínek po celé Unii bez ohledu na národní hranice, v důsledku čehož by v EU měla zaniknout kategorie „zahraniční platební styk“.

PROSTOR JEDNOTNÝCH PLATEB V EU

Jeden z hlavních ekonomických pilířů Evropské unie – **jednotný vnitřní trh** – začal na základě Jednotného evropského aktu fungovat již od roku 1993. Přesto se v řadě oblastí naplno neprosadil, překážky pro **volný pohyb osob, zboží, služeb či kapitálu** v některých oblastech stále existují. Jednou z nich, i přes učiněný pokrok v nedávných letech, je i poskytování bezhotovostních plateb.

Ačkoliv platí obecný princip jednotného vnitřního trhu v EU, **provádění platebního styku se na národní a evropské úrovni zřetelně liší**. Platby na národní úrovni jsou uskutečňovány rychle, bezpečně a s nízkými náklady, což neplatí vždy pro platby mezi jednotlivými členskými státy. To se týká zejména drobných klientů či malých a středních podnikatelů, kteří nemají možnost si vyjednat přeshraniční platby v EU za stejných podmínek jako mají na úrovni národní. U některých platebních instrumentů stále existují velké cenové rozdíly mezi evropskou a národní úrovní, jiné ani nelze přeshraničně aplikovat.

Každý členský stát navíc klade na poskytovatele platebních služeb své vlastní často **odlišné právní požadavky**, což zase vytváří překážky pro vstup nových hráčů z jiných členských zemí na trh a snižuje tak konkurenci. Rozdíly se zvýraznily po zavedení společné evropské měny euro, které de facto umožnilo zavedení jednotného hotovostního platebního trhu. Bezhotovostní platby, které jsou z hlediska objemu podstatně významnější, však v celoevropském měřítku nadále zůstávají fragmentované.

Obrazně řečeno přitom platby představují olej, který umožňuje hladce roztáčet kola ekonomiky. Bez řádného a efektivního

jednotného trhu plateb nelze dostatečně využít všechny pozitivní efekty vyplývající zejména z volného pohybu zboží či služeb v EU. O tom, že se nejedná o minoritní problém, svědčí i to, že v průměru každý občan Evropské unie provede **za rok 138 bezhotovostních plateb**. Celkový počet všech platebních transakcí (hotovostních i bezhotovostních) v EU dosahuje 231 miliard ročně v objemu okolo 52 bilionů euro. Odborné studie odhadují, že náklady platebního systému dosahují až 2-3 % HDP a **velkou část z nich nesou samotné banky**. Hlavní náklady jsou spojeny s hotovostním platebním systémem, který v přepočtu na jednu transakci stojí mezi 0,30 až 0,55 euro. Oproti tomu náklady bezhotovostního platebního systému dosahují pouze několika eurocentů. Širší uplatnění bezhotovostních plateb, které má zejména v oblasti přeshraničního platebního styku rezervy, by **přineslo zajímavé úspory**.

Proto je důležité vytvoření **jednotné platební oblasti v celé Evropské unii**, kde by občané, podniky a ostatní instituce mohli provádět platby tak jednoduše a levně, jako to dělají na národní úrovni.

Vytvoření jednotného trhu plateb v EU bude podle aktuálního názoru Evropské komise postaveno na dvou pilířích:

- **regulace** - regulační zásah evropských institucí, které musí poskytnout nezbytný právní základ pro proces sjednocování platebního styku v EU,
- **samoregulace** – samoregulační aktivity ze strany poskytovatelů platebního styku s cílem prosadit standardizaci a integraci národních fragmentovaných platebních infrastruktur a služeb.

STÁVAJÍCÍ LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA PLATEBNÍHO STYKU V EU

První kroky k ustavení Prostoru jednotných plateb v EU podnikly evropské klíčové orgány v roce 1997, kdy byla schválena **směrnice 97/5/ES** a **doporučení 97/489/ES**. Většího pokroku bylo dosaženo až v roce 2001 po schválení **nařízení 2560/2001/ES**.

Směrnice 97/5/ES o přeshraničních převodech

Cílem směrnice je zavedení **minimálních informačních a kvalitativních požadavků pro přeshraniční platební styk** tak, aby bylo dosaženo převodu finančních prostředků z jedné členské země EU do druhé rychle, spolehlivě a za přijatelných nákladů.

Směrnice je **závazným právním dokumentem**, který musí být pro svou platnost převeden do národní legislativy. V případě

České republiky se jedná o zákon o platebním styku (číslo 124/2002 Sb.).

Hlavní body úpravy směrnice:

- Postihuje přeshraniční převody finančních prostředků **do částky 50 tisíc euro** denominovaných v euro nebo v měnách členských států.
- Směrnice **vymezuje přesné informace**, které instituce (institucí se rozumí buď úvěrová instituce definovaná směrnicí 2000/12/ES /to je „podnik, jehož činnost spočívá v přijímání vkladů nebo jiných splatných peněžních prostředků od veřejnosti a poskytování úvěrů na vlastní účet“/ nebo jakákoli fyzická či právnická osoba jiná než úvěrová instituce, která v rámci své činnosti provádí přeshraniční převody) musí v souvislosti

s přeshraničním platebním stykem poskytovat svým klientům. **Před provedením přeshraničního převodu** to jsou například doba převodu finančních prostředků od příkazce k příjemci, způsob výpočtu cen (poplatků) za zprostředkování převodu či eventuelně použitý referenční směnný kurz). **Po uskutečnění převodu** musí instituce klientovi poskytnout například odkaz umožňující identifikovat převod, informace o původní částce přeshraničního převodu, o celkové výši poplatků, apod.

- Instituce příkazce musí platbu uskutečnit během stanoveného časového limitu. Pokud ho nedodrží nebo limit není dohodnut a platba nedorazí na účet instituce příjemce **do pěti dnů od zadání transakce**, musí příkazci poskytnout kompenzaci.
- Instituce příjemce musí přijatou platbu dát příjemci k dispozici během stanoveného časového limitu. Pokud ho nedodrží a překročí nebo limit není dohodnut a **následující den po dni přijetí platby** na účet banky příjemce platba stále není příjemci k dispozici, musí mu poskytnout kompenzaci. Pokud instituce příjemce prokáže, že zpoždění bylo způsobeno příkazcem nebo samotným příjemcem, nemusí žádnou kompenzaci vyplácet.
- Pokud instituce příkazce přijme pokyn k platbě, ale **relevantní částka nedorazí** na účet instituce příjemce, musí instituce příkazce příkazci poukázat zpět příslušnou částku (až do výše 12,5 tisíce euro) zvýšenou o úroky a zaplacené poplatky.
- Veškeré povinnosti kladené na instituce zahrnuté do realizace příkazů přeshraničního platebního styku se nemusí plnit, pokud instituce prokáže, že selhání způsobily **faktory, které nemohla ovlivnit**.

Doporučení 97/489/ES o operacích prováděných elektronickými platebními prostředky

Hlavním cílem tohoto doporučení je přispět k rozvoji informační společnosti v členských zemích Evropské unie prostřednictvím **zvýšení důvěry spotřebitelů v elektronické platební prostředky**. Za ty jsou považovány například platební karty (debetní i kreditní) a produkty telebankingu nebo homebankingu.

Doporučení **není právně závazným aktem**, Evropská komise v něm deklaruje cílový stav, kterého by chtěla dosáhnout. Pokud se ho nepodaří naplnit prostřednictvím doporučení, je možné přistoupit k přijetí právně závazného aktu typu směrnice (ta však musí být provedena národní legislativou) či nařízení (platí přímo).

Nejdůležitější body úpravy doporučení:

- Doporučení stanovuje **minimální požadavky na rozsah informací**, které by měly být zahrnuty v podmínkách pro operace prováděné elektronickými platebními prostředky, a dále minimální povinnosti a odpovědnosti klientů i poskytovatelů platebního styku.
- V **podmínkách vydání a užívání elektronického platebního prostředku** musí být uvedeny minimálně popis elektronického platebního prostředku, popis vzájemných povinností a odpovědností držitele i vydavatele, obvyklá doba vyřízení operací, druh a výše všech poplatků spojených se službou a další.
- Držitel (klient) je povinen vydavateli **bezodkladně oznámit ztrátu nebo odcizení** elektronického platebního prostředku a až do okamžiku ohlášení držitel nese odpovědnost za ztrátu kvůli tomu utrpěnou, maximálně však do výše 150 euro. Jakmile uvědomí vydavatele – kromě případů podvodného jednání – nenese nadále odpovědnost za vzniklé ztráty.
- Vydavatel elektronického platebního prostředku **sděluje osobní identifikační číslo držitele výhradně jemu** a po dostatečně dlouhou dobu uchovává vnitřní záznamy umožňující zpětné dohledání případných chyb. Vydavatel rovněž nese odpovědnost za neprovedení nebo chybné provedení operace držitele či za operace neautorizované držitelem.

Nařízení 2560/2001/ES o přeshraničních platbách v euro

Hlavním cílem nařízení je **smazat rozdíly mezi různými poplatky účtovanými při platebním styku** uvnitř jedné členské země a mezi dvěma členskými zeměmi. Na rozdíl od směrnice 97/5/ES o přeshraničních převodech se toto nařízení dotýká obecněji všech plateb do částky 50 tisíc euro, včetně transakcí s platebními kartami.

Nařízení je **závazným právním dokumentem s přímou účinností**; pro jeho platnost ho není třeba převádět do národní legislativy.

Nejdůležitější body úpravy nařízení:

- **Poplatky za přeshraniční platební styk** v euro v rámci jednotného trhu EU musí být **stejně jako poplatky za platební styk v euro v rámci jednoho členského státu**. Nařízení se nevztahuje na přeshraniční platby prováděné mezi institucemi na jejich vlastní účet.
- Nařízení platí **od 1. července 2002** pro poplatky spojené s platbami prostřednictvím platebních karet a výběrem z bankomatů **až do výše 12 500 euro**. Od 1. července 2003 platí požadavek stejných poplatků pro eurový národní

Téma

i přeshraniční platební styk (v EU) i pro běžné převody v objemu do 12 500 euro. **Od 1. ledna 2006** se hranice pro platby platebními kartami, výběry z bankomatů i pro běžné převody posouvá na **maximálně 50 000 euro**.

- Klienti (spotřebitelé) musí být **řádně a s dostatečným předstihem** informováni o poplatcích, které budou muset v souvislosti s přeshraničním platebním stykem uhradit.
- Nařízení upravuje povinnost instituce informovat klienty o jejich **čísle účtu ve formátu IBAN a o BIC instituce** prostřednictvím výpisu z účtu (od 1. července 2003). Klientovi ukládá povinnost uvádět na platebním příkazu IBAN příjemce a BIC jeho banky. V případě, že tyto údaje klient bance neoznámí, má právo účtovat klientovi dodatečný poplatek.
- Směrnice umožňuje rozšíření působnosti i **na další měny kromě euro**, pokud se tak příslušný členský stát rozhodne. Zatím se připojilo pouze Švédsko, nařízení se tedy vztahuje i na švédskou korunu.

Nařízení 2560/2001 je dále rozvinuto **dvěma konvencemi Evropského platebního výboru** (složeného ze zástupců evropských bank), které byly vytvořeny s cílem ulehčit bankám implementaci nařízení do praxe. Kromě toho též představují jeden z významných milníků na cestě k vytvoření Jednotné eurové platební oblasti (SEPA). Obě konvence vstoupily v platnost 1. července 2003 a jsou pro banky dobrovolné.

1. CredEuro

Tato konvence upravuje standardní schéma platebního styku, které má zajistit **efektivní a levné zpracování retailových přeshraničních plateb v euro** za předpokladu, kdy banka příkazce i banka příjemce sídlí v členské zemi EU. Konvence zajišťuje nízké náklady na zpracování a fixní celkovou dobu provedení převodu od příkazce k příjemci, tedy tři bankovní pracovní dny následující po datu akceptace platebního příkazu bankou příkazce.

V příštích letech se připravuje další dobrovolná konvence Evropského platebního výboru – **Prieuro**. Ta by měla po bankách požadovat ještě náročnější služby, když mimo jiné obsahuje závazek převádět finanční prostředky ve stejném dni, kdy je podán příkaz.

2. ICP (Interbank Convention on Payments)

Platba v rámci této konvence **musí splňovat požadavky STP** (straight through processing): na příkazu musí být uveden IBAN příjemce, BIC banky příjemce, maximální částka je 50 000 euro, příkaz nesmí obsahovat žádné další instrukce a řídí se poplatkovou dispozicí SHA (odesílatel i příjemce nesou poplatky své banky).

5 principů ICP:

1. odesílatel i příjemce nesou poplatky své banky (poplatková dispozice SHA),
2. částka musí být převedena v plné výši (banka si nesmí srazit žádný poplatek),
3. platba splňuje STP kriteria (v případě, že nejsou dodržena, banka příjemce si za zpracování může účtovat dodatečný poplatek za tzv. NON-STP zpracování),
4. pravidla pro odmítnutí/vrácení převodu,
5. pravidla pro zúčtování poplatků (např. 1x měsíčně).

Současný právní rámec platebních systémů v EU **vykazuje řadu nedostatků**. Právní akty se vzájemně **překrývají**, v některých případech dokonce **odporují** a jsou celkově **příliš složité**.

Doporučení 97/489/ES je nezávazné a některé členské státy ho do národní legislativy převedly neúplně. Navíc po přijetí nařízení 2560/2001/ES se některá pravidla požadovaná směrnicí i doporučením jeví jako **zastaralá, neodpovídající současnému vývoji na trhu**.

Celkově jsou však nedostatečná. Regulace, zejména prostřednictvím nařízení o přeshraničních platbách v euro, sice přiblížila ceny přeshraničních plateb na úroveň ekvivalentních domácích plateb, ale **nejde dostatečně daleko, aby vytvořila jednotnou platební oblast**.

Klienti si nemohou vybrat jeden účet a jednu platební kartu pro celou Evropskou unii. **Standardy a obchodní praktiky se v jednotlivých zemích liší**. Produkty, formuláře a služby se stále odlišují a většinou jsou omezeny národními hranicemi. Některé nástroje platebního styku, jako jsou například inkasa, přes hranice vůbec nefungují. To vše vede k tomu, že přeshraniční platby představují pouze 3 % všech platebních transakcí.

O neefektivním fungování jednotného vnitřního trhu EU v oblasti platebního styku svědčí i zřetelné rozdíly mezi účtovanými bankovními poplatky za standardní bankovní služby.

Bankovní poplatky v některých státech Evropské unie v roce 2005 v euro

Itálie	113	ČR	68
Německo	98	UK	65
Polsko	91	Belgie	57
Francie	89	Švédsko	49
Španělsko	81	Slovensko	48
Rakousko	79	Nizozemí	25
Portugalsko	69		

Zdroj: *World Retail Banking Report 2005 od poradenské společnosti CapGemini,*

pozn.: jedná se o vážený průměr poplatků za nejpoužívanější domácí bankovní služby, přepočten přes devizový kurz

NOVÝ PRÁVNÍ RÁMEC - NÁVRH EVROPSKÉ KOMISE

Jak je uvedeno výše, zejména nařízení 2560/2001/ES vedlo k pokroku pro vytvoření **jednotné platební oblasti v EU**. Přínosným se ukázalo být i zavedení evropské měny euro v roce 1999 (a hotovostně v roce 2002) a vytvoření celoevropského **vypořádacího systému TARGET** (Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer = transevropský automatizovaný expresní systém zúčtování plateb v reálném čase), který provozuje Evropská centrální banka.

Dosažený **pokrok je však nedostatečný**, neboť řada právních i technických bariér stále brání spotřebitelům, podnikům i poskytovatelům služeb platebního styku ve využívání všech pozitivních efektů jednotného trhu bezhotovostních plateb.

Existující právní rámec pro platební styk, který je založen na **kombinaci rozdílných národních pravidel a nekompletní právní úpravy na evropské úrovni**, je matoucí, vede k fragmentaci vnitřního trhu EU a díky tomu neumožňuje realizovat možné úspory z rozsahu. To odrazuje banky a další poskytovatele platebních služeb od vytváření potřebné pan-evropské platební infrastruktury. Odstranění technických a právních překážek by mělo zajistit efektivní platební služby, konkurenci mezi poskytovateli za stejných podmínek, adekvátní ochranu klientů, bezpečnost plateb a garantovat právní jistotu všech zúčastněných subjektů.

Proto Evropská komise v prosinci roku 2003 přišla s **konzultačním materiálem k Novému právnímu rámci** (New Legal Framework - NLF) pro platby na vnitřním trhu. Po vyhodnocení konzultačního procesu, v jehož rámci se k návrhům měly možnost vyjádřit všechny zainteresované strany v prosinci loňského roku předložila konkrétní legislativní dokument – návrh **Směrnice o platebních službách na vnitřním trhu**. Ta vytváří nezbytný právní základ pro vytvoření Jednotného eurového platebního prostoru (Single Euro Payments Area – SEPA) navrhovaného a realizovaného Evropským platebním výborem (European Payments Council – EPC). Alternativní řešení, které spočívalo v přijetí NLF ve formě nařízení s pouze úzce vymezeným rozsahem, bylo zamítnuto.

Návrh Směrnice o platebních službách na vnitřním trhu

Navrhovaná směrnice poskytne **jednodušší a plně harmonizovaný právní rámec**, když nahradí směrnici 97/5/ES o přeshraničních převodech, doporučení č. 87/598/EHS o evropském kodexu chování v oblasti elektronického platebního styku, č. 88/590/EHS o platebních systémech a vztahu mezi držiteli a vydavateli platebních karet a č. 97/789/ES o operacích

prováděných elektronickými platebními prostředky, dále pak článek 8 směrnice 97/7/ES o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku a článek 8 směrnice 2002/65/ES o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku.

Směrnice je **závazným právním dokumentem**, který musí být převeden do národní legislativy, aby po svém schválení začal platit. Směrnice je schvalována v tzv. **spolurozhodovací proceduře**, kdy se na jejím znění musí shodnout Rada EU i Evropský parlament. Předpokládáme, že bude schválena **do konce roku 2006**.

Nejdůležitější body úpravy navrhované směrnice v podobě navržené Evropskou komisí:

1. Obsah, rozsah a definice

- Jsou definovány čtyři kategorie institucí, které mohou poskytovat služby platebního styku:
  - (i) úvěrové instituce (banky, spořitelna a úvěrová družstva, centrální banky, pošty),
  - (ii) instituce elektronických peněz,
  - (iii) banky poštovních úřadů,
  - (iv) ostatní fyzické i právnické osoby, které získají autorizaci k poskytování služeb platebního styku – tzv. platební instituce.
- Směrnice se týká těch služeb platebního styku (stanovené v příloze), kde jejich poskytovatel sídlí v EU: vklady a výběry hotovosti z bankovního účtu, příkazy k úhradě, příkazy k inkasu, transakce platebními kartami či jinými elektronickými penězi, transakce internetbankingu, homebankingu či telebankingu a další. Naopak čisté hotovostní platební styk či platby šeky nejsou předmětem úpravy.
- Úprava pokrývá platby ve všech měnách EU (nejen euro) a většina požadavků se týká převodů max. do 50 000 euro či ekvivalentní částky v jiné měně.

2. Právo poskytovat platební služby veřejnosti

- Tato část definuje požadavky, které musí být v písemné podobě předloženy poskytovatelem platebního styku k získání povolení, např.: druh plánovaných platebních služeb, podnikatelský plán s rozpočtem, popis administrativních a účetních procedur, pravidel řízení rizika a další.
- Pokud žádost poskytovatele platebního styku splňuje všechny podmínky, musí mu být uděleno povolení poskytovat služby. Povolení poskytovat platební styk v jednom členském státě platí automaticky bez dodatečné autorizace ve všech členských státech (tzv. princip jednotného evropského pasu). Členské státy EU musí

zajistit uznávání povolení poskytovatelů platebního styku z jiných členských států.

- Povolení k poskytování platebního styku bez podstoupení autorizační procedury mohou získat i malí poskytovatelé platebního styku, pokud je to ve veřejném zájmu, např. z důvodu implementace opatření proti praní špinavých peněz či financování terorismu. Zde se jedná o aplikaci VI. doporučení mezinárodní organizace proti praní špinavých peněz a financování terorismu FATF (Financial Action Task Force), které si klade za cíl umožnit přechod některých nelegálních poskytovatelů platebního styku z šedé ekonomiky do oficiálního sektoru. Na takové poskytovatele se však nevztahuje princip jednotného evropského pasu.
- Směrnice uvádí požadavky kladené na členské státy, aby udržovaly registr poskytovatelů platebního styku, dodržovaly stanovené lhůty při přijetí žádosti o autorizaci, požadovaly po poskytovatelích platebního styku archivaci všech záznamů o službách a provedených transakcích po rozumnou dobu, ne však delší než 5 let, apod.

3. Transparentnost a požadavky na informace

- Direktiva upravuje jak jednotlivé platební transakce, tak i rámcové smlouvy o platebním styku. Pro každou kategorii pak vyžaduje poskytování adekvátních informací klientům.
- Tato část směrnice stanovuje, co musí být součástí sdělených podmínek platebního styku: popis povinností a závazků poskytovatele i uživatele platebního styku, jaké informace a identifikátory musí uživatel platebního styku poskytnout pro provedení transakce, doba provedení platební transakce, dostatek peněžních prostředků na účtu příkazce, stanovení okamžiku přijetí příkazu k převodu, všechny poplatky, jaké právo a jaké soudy budou rozhodné pro případné řešení sporů, apod. Kromě toho udává seznam informací, které musí být poskytnuty příkazci a příjemci po přijetí příkazu, resp. po obdržení peněžních prostředků.
- U rámcové dohody o platebním styku platí některé další podmínky: např. technické požadavky na pravidelnou komunikaci poskytovatele a uživatele, právo uživatele na úvodní dohody o poskytování platebního styku, jaké kurzy a sazby budou uplatněny na platební převody, apod. Směrnice také uvádí, jak změnit či zrušit rámcovou dohodu o platebním styku. V případě mikroplateb do 50 euro platí zjednodušený režim.
- Směrnice rovněž stanovuje, jaké informace musí být dány příkazci po akceptování příkazu (reference k identifikaci platby, případně údaje týkající se příjemce, částku platební transakce a poplatky související s ní, případně směnný kurz), resp. příjemci po obdržení peněžních

prostředků od příkazce (reference k identifikaci platební transakce a osoby příkazce, celou částku poslanou příkazcem, velikost transakčních poplatků, případně směnný kurz).

4. Práva a povinnosti uživatelů i poskytovatelů platebního styku

- Směrnice zde stanovuje podmínky autorizace platby ze strany příkazce prostřednictvím platebního ověřovacího nástroje: příkazce ho musí používat v souladu s návodem a v případě ztráty musí ihned informovat poskytovatele platebního styku; poskytovatel musí zajistit, aby ověřovací prvky příkazce nemohly být zneužity třetí osobou, nesmí příkazci posílat nevyžádané platební ověřovací nástroje, apod. Směrnice rovněž upravuje podmínky řešení sporů o autorizaci uskutečněné platby.
- V případě neautorizované platby má poskytovatel platebního styku povinnost bezodkladně refundovat příkazci částku neautorizované platby. Může být sjednána i určitá finanční kompenzace. Klient zase nese veškerou ztrátu až do výše 150 euro (členské státy ji mohou snížit) vyplývající z použití ztraceného či ukradeného ověřovacího nástroje, ke které došlo před splněním oznamovací povinnosti vůči poskytovateli. To neplatí pokud jednal podvodně nebo s hrubou nedbalostí. Tato ochrana klientů neplatí pro podniky větší než mikropodniky (tedy s počtem zaměstnanců větším než 10 a zároveň ročním obratem přes 2 miliony euro nebo s bilanční sumou přes 2 mil. euro), neboť převládá názor, že mají dostatečné kapacity pro zhodnocení rizika neautorizované platby.
- Příkazce i poskytovatel platebního styku mají možnost si sjednat maximální strop pro prováděné platby a navíc i v rámci tohoto stropu může poskytovatel platebního styku zablokovat platbu v případě podezření na podvodné jednání. V případě odmítnutí vykonat platební příkaz musí poskytovatel platebního styku příkazce informovat o důvodech odmítnutí bez zbytečných odkladů - nejpozději do tří dnů. Vnitřní záznamy platebního styku pak musí být archivovány po dobu nejméně jednoho roku.
- Pokud je platební styk ve stejné měně členského státu a poskytovatelé platebního styku jsou z EU, členský stát musí zajistit, aby byly transakční poplatky uvaleny na příkazce i příjemce jejich poskytovateli platebního styku (tzv. dispozice SHA). Členský stát musí rovněž zajistit, aby stejná částka odeslaná z účtu příkazce dorazila na účet příjemce. Příjemce si však může toto pravidlo upravit odlišně, pokud si to dohodne se svým poskytovatelem.
- Pokud jsou poskytovatelé platebního styku z EU, musí členský stát při platební transakci iniciované plátcem

(příkaz k úhradě – kreditní převody) zajistit, aby byly peněžní prostředky převedeny z účtu příkazce na účet příjemce nejpozději do konce prvního pracovního dne, který následuje po okamžiku přijetí příkazu (D+1). Do konce roku 2009 se může plátce a jeho poskytovatel platebního styku dohodnout na maximálně třech dnech (D+3). To se netýká devizové konverze a mikroplateb (do částky 50 euro). U platebních transakcí iniciovaných příjemcem (příkaz k inkasu – přímá inkasa) je obecně stanovena rovněž jednodenní lhůta, pokud se příjemce a poskytovatel platebního styku nedohodnou jinak. V případě vkladu peněžních prostředků na účet klienta musí jeho poskytovatel platebního styku zaručit, že budou připsány nejpozději následující pracovní den (D+1). U vnitrostátního platebního styku může členský stát požadovat ještě kratší lhůtu, než kterou požaduje směrnice (platí pro vklady i převody peněžních prostředků).

- Poskytovatel platebního styku příjemce musí přijaté prostředky od příkazce příjemci poskytnout neprodleně po jejich obdržení a jejich uvolnění nesmí podmiňovat dodatečnými poplatky.
- Členské státy musí ustavit pravidla pro efektivní a přiměřené sankce za neplnění povinností vyplývajících z této směrnice.

5. Změny a platební výbor

- S cílem zohlednit budoucí technologický a tržní vývoj v oblasti platebních služeb a zajistit shodné implementace směrnice v členských státech, Evropská komise může rozšířit oblast plateb, na které se směrnice vztahuje, a přijmout některá další opatření. V tom jí pomůže Platební výbor (Payments Committee) skládající se ze zástupců členských zemí.

6. Závěrečná opatření

- Do dvou let od převzetí směrnice do národní legislativy členskými státy Evropská komise vypracuje zprávu o provádění této směrnice.
- Členské státy povolí subjektům, které začaly podnikat ještě před vstupem této směrnice v platnost, provozovat činnost poskytovatelů platebních služeb ještě po dobu 18 měsíců od převedení směrnice do národního práva.
- Členské státy převedou směrnici do národního práva do 12 měsíců od jejího schválení (článek 85).

Aktuální stav projednávání směrnice

Směrnice byla Evropskou komisí navržena na začátku prosince loňského roku. Nyní je její obsah **debatován na schůzkách Výboru stálých zástupců členských států (COREPER)** a blíží se projednávání **v příslušných výborech**

Evropského parlamentu. Již první jednání však naznačila, že nastupující schvalovací proces nebude procházkou růžovou zahradou.

Velký spor se vede již o první paragrafy. **Nově zřízené platební instituce** by podle návrhu EK, který podporuje například Velká Británie či Skandinávské státy, měly podléhat nižšímu stupni regulace nad rozdíl od bank, které jsou v platebních službách jejich konkurenty. Nemají se na ně vztahovat například pravidla kapitálové přiměřenosti či minimální výše základního kapitálu. Navíc mohou vykonávat i jiné podnikatelské činnosti (např. telekomunikační služby). Téměř opačný přístup má předsednické Rakousko (podporované Německem), ECB či většina Evropského parlamentu. Podle jejich názoru by se **platební institucí neměli stávat fyzické osoby**, měly by podléhat kapitálové přiměřenosti, nesměly by provádět jinou činnost než platební styk a peníze od klientů na platby by musely mít přísně oddělené od svých prostředků.

Směrnice je terčem kritiků i kvůli jiným problémům. Rozsah jejího pokrytí se v některých bodech zaměřuje i na platby, kde **jedna ze stran stojí mimo Evropskou unii.** Po její aplikaci bude obtížně donutit například americké banky, aby splňovaly povinnosti vyplývající z evropské legislativy.

Z hlediska práv a povinností je **směrnice nevyvážená**, neboť klade přílišný důraz na ochranu klienta a **většinu povinností přenáší na poskytovatele platebního styku.** Markantní je to například u limitované odpovědnosti držitele elektronického platebního prostředku (např. platební karta), který do doby než ztrátu nahlásí poskytovateli nese odpovědnost jen do 150 euro a za celý zbytek odpovídá poskytovatel. Zrychlení plateb na standardní pravidlo D+1 je určitě do budoucna správným krokem. Otázkou je, zda lhůta pro splnění tohoto pravidla není příliš šibeniční.

JEDNOTNÁ EUROVÁ PLATEBNÍ OBLAST (SEPA)

Druhým pilířem, který upravuje sjednocování trhů platebního styku v EU, je samoregulační iniciativa odvětví poskytovatelů platebního styku, kde **stěžejní úlohu hraje samotné bankovníctví**. Jsou to poskytovatelé platebního styku, kteří budou muset **nalézt nejefektivnější pan-evropský business model provádění platebního styku**, resp. nejlepší cestu k integraci fragmentované platební infrastruktury a odlišných produktů platebního styku s cílem profitovat z potenciálních úspor a nabízet novou technologicky vyspělou a efektivní platební technologii.

Tento názor zatím zastává i Evropská komise. Avšak volnost představitelů bankovního odvětví není neomezená, Evropská komise a i ostatní klíčové evropské organizace (Rada, Parlament, ECB) si určitě **vyhradí právo na ovlivňování a případné zamítnutí pravidel** navrženými bankami. O tom ostatně svědčí i slova komisaře pro vnitřní trh Charlie McCreevyho. Ten v únoru zveřejnil konzultační materiál o stimulech k zavedení SEPA, kde představil svou vizi, jak by tato oblast měla fungovat. Zároveň bankám pohrozil, že pokud neprokážou dostatečný pokrok na cestě k zavedení SEPA, Komise se nebude rozpakovat přijmout **vlastní legislativní řešení**.

Návrh Směrnice o platebních službách na vnitřním trhu vytváří **nezbytný právní základ pro vytvoření Jednotného eurového platebního prostoru SEPA**. Hlavní role zde však, alespoň prozatím, zatím zůstává bankám a ostatním provozovatelům platebního styku, kteří se pro tento účel sdružili v **Evropském platebním výboru** (European Payments Council – EPC).

Evropský platební výbor

Evropský platební výbor je **rozhodovací a koordinační orgán evropského bankovníctví v oblasti platebního styku**, jehož účelem je vytvoření SEPA. Výbor vznikl z iniciativy evropských bankovních sdružení EACB (European Association of Cooperative Banks), ESG (European Savings Banks Group), FBE (European Banking Federation), EBA (Euro Banking Association) a 42 evropských bank v červnu 2002 v reakci na existenci společné měny euro a vydání nařízení 2560/2001/ES o přeshraničních platbách v euro.

Cílem Evropského platebního výboru je vytvoření takových systémových řešení, která umožní občanům eurozóny a výhledově celé „Evropy“ (tu EPC chápe jako EU plus Island, Norsko, Lichtenštejnsko a Švýcarsko) provádět základní transakce platebního styku ve společné měně „**s jedním účtem a jednou platební kartou v kterékoli zemi za stejných poplatkových a termínových podmínek jako v zemi domovské**“. Záměr realizace SEPA byl specifikován v Bílé knize: „Eurozóna – naše jednotná platební oblast“ a v

Chartě EPC v roce 2002 touto deklarací: „My, evropské banky a evropské asociace sektoru poskytování úvěrů:

- sdílíme společnou vizi, že platby v eurozóně jsou domácí platby,
- spojujeme síly k implementaci této vize ve prospěch evropských spotřebitelů, průmyslu a bank, a tudíž
- zahajujeme naši Jednotnou platební oblast.“

SEPA je oblast, kde občané, společnosti a ostatní ekonomické subjekty jsou schopni posílat a získávat eurové platby v Evropě – lhostejno jestli v rámci jednoho státu nebo přes hranice – za stejných základních podmínek, práv a povinností, **bez ohledu na jejich sídlo**. A to ať už formou finančních převodů, přímých inkas či operací debetními platebními kartami.

Zatímco se tato definice odkazuje na Evropu v širším slova smyslu, zavedení **SEPA bude prioritní a povinné pro eurozónu**. V Evropě mimo eurozónu bude možnost zúčastnit se euro platebních systémů a přijmout standardy a postupy Jednotné eurové platební oblasti (SEPA), a tím přispívat k vytvoření jednotného vnitřního trhu v platbách. Nebude to však povinné.

Hotovost – společná evropská měna euro – už v rámci eurozóny panevropská je. K dosažení SEPA se musí stát panevropskými i bezhotovostní transfery typu **kreditních převodů, přímého debetu a operací platebními kartami**.

Je třeba ještě zmínit pohled Evropské komise. Ta ve svých dokumentech vykládá zkratku SEPA jako **Single European Payment Area**, což by naznačovalo na působnost SEPA v celé EU, nikoliv jen eurozóně. Zahrnutí do pan-evropských platebních schémat a nástrojů (viz níže) i plateb mimo euro by však bylo vysoce neefektivní, když by náklady zřetelně převýšily přínosy. A to i s ohledem na to, že ze 13 států stojících mimo eurozónu jich 10 (kromě Velké Británie, Dánska a částečně i Švédska) počítá se zavedením eura v brzké době.

Cestovní mapa k SEPA 2004-2010

Již od svého založení Evropský platební výbor spolu s bankovním odvětvím výrazně přispěl k vytváření SEPA prostřednictvím přijetí několika rezolucí a doporučení. Například během prvních devíti měsíců fungování Výbor zavedl **CredEuro** - první panevropský automatizovaný clearing pro přeshraniční kreditní transfery do částky 12 500 euro, jenž požaduje připsání na účet příjemce do tří dnů D+3. Nově se připravuje standard **Priuro**, který zrychlí platby na úroveň domácích a do roku 2007 by měl zajistit vypořádání převodu ve stejný den – D+0), a **Mezibankovní konvencí o platbách** (ICP), která umožňuje připsání celé zasílané částky na účet příjemce (viz výše). Od července 2003 začalo fungovat první **panevropské clearingové centrum** (Pan-European

Automated Clearing House – PE-ACH), kterým je systém **STEP 2** provozovaný Evropskou bankovní asociací.

Pokrok je však nedostatečný, stále přetrvávají rozdíly mezi domácím a přeshraničním platebním stykem v rámci jedné země a mezi jednotlivými domácími platebními systémy v různých zemích.

Novým impulsem k pokroku prací na zavedení SEPA byla tzv. **Cestovní mapa k SEPA na období 2004 – 2010**, která byla přijata v prosinci 2004 a v loňském roce byla dále aktualizována.

Nástroje platebního styku

Cestovní mapa se soustředí na pokrok v dosažení Jednotné eurové platební oblasti prostřednictvím zavedení třech klíčových platebních schémat pro:

- a) SEPA finanční převody (**Credit Transfers**),
- b) SEPA přímá inkasa (**Direct Debits**),
- c) SEPA platební debetní karty (**Debit Cards**).

Tato schémata se mají stát **nástrojovým jádrem platebního styku v SEPA**, které budou banky implementovat a poskytovat svým klientům. Bylo přijato rozhodnutí, že se schémata (rámce) oddělí od platební infrastruktury. Platební schémata (rámce) Jednotné eurové platební oblasti jsou definována jako **společná sada pravidel a postupů** pro zajištění a provoz platebních nástrojů SEPA odsouhlasených na mezibankovní úrovni. Platební schémata budou řízena neziskovou speciální bankovní institucí, která ještě musí být ustavena (tzv. Scheme Management Entity).

ad a) SEPA finanční převody

Bude je upravovat dokument „**SEPA Credit Transfer Scheme Rulebook**“, jehož první verze byla Evropskou platební radou přijata v březnu 2006 (konečná verze se může lišit dle dalšího projednávání). Finanční převody, které budou v souladu s pravidly SEPA finančních převodů, musí splňovat tyto náležitosti:

- platba v EUR bez omezení,
- platba musí obsahovat bankovní kód BIC, číslo účtu IBAN a banka příjemce musí být dostupná v SEPA,
- platba je provedena beze srážek, plátce i příjemce si hradí poplatky vlastních poskytovatelů platebního styku/bank,
- minimální požadavky na převod z účtu na účet je do třech pracovních dnů od data přijetí příkazu (D+3), do budoucna se počítá se zkrácením na D+1 (aby bylo v souladu s NLF), navíc připravovaná dobrovolná konvence Prieuro plánuje s připsáním na účet ve stejný den (D+0),
- převody jsou zpracovány způsobem STP (= automatizované přímé zpracování)
- doplňující data odesílatele do 140 znaků musí být příjemci přenesena nezkrácená a beze změny.

ad b) SEPA přímá inkasa

Bude je upravuje dokument „**SEPA Credit Transfer Scheme Rulebook**“, jehož první verze byla Evropskou platební radou přijata v březnu 2006 (konečná verze se může lišit dle dalšího projednávání). Některé náležitosti jsou podobné jako u SEPA finančních převodů (bankovní kód BIC, číslo účtu IBAN, zpracování STP, neomezené platby v euro pokud do konce roku nebude rozhodnuto o limitu).

Existují však větší spory o to, který model se prosadí jako SEPA. Klíčovým prvkem je zde mandát = smlouva mezi plátcem a příjemcem pro zúčtování závazků inkasní formou. Ve většině států západní Evropy tato smlouva musí být předána bance příjemce, ta vede databázi těchto smluv a kontroluje identifikační čísla příjemců. V České republice platí jiný systém, když databázi mandátů spravuje banka plátce a ta na základě souladu požadavku příjemce s údaji v databázi rozhodne, zda inkaso z účtu plátce povolí či ne. Zatím nebylo definitivně určeno, jak přeshraniční SEPA přímá inkasa budou vypadat.

ad c) SEPA platební debetní karty

Bude je upravovat dokument „**SEPA Card Framework**“, jehož první verze byla Evropskou platební radou přijata v březnu 2006 (konečná verze se může lišit dle dalšího projednávání).

Karta kompatibilní s principem SEPA by měla být založena na standardu EMV s čipovou technologií. Ačkoliv je to dražší řešení než magnetický proužek, je to bezpečnější. Pomocí SEPA debetní karty budou její uživatelé platit v každém obchodě či vybírat z každého bankomatu po celé EMU za naprosto stejných podmínek jako v domovském státě.

Bude se týkat pouze debetních karet. Zahnutí kreditních karet do SEPA není na pořadu dne, ale do budoucna to nelze vyloučit.

V zásadě převládá názor, že pan-evropská SEPA karta bude vydávána asociacemi EuroCard nebo Visa, což by vedlo k zániku národních debetních schémat, které mají v některých státech silné podíly na trhu (ČR se to netýká). Alternativní méně pravděpodobný scénář hovoří o tom, že nakonec by se tyto odlišné národní schémata mezi sebou dohodla na používání stejných standardů a vzájemné propojenosti a tak by se stala „SEPA compliant“, tedy v souladu s principy SEPA.

Platební infrastruktura – clearingová vypořádací centra

Je logické, že zcela nové pan-evropské platební nástroje budou muset být vypořádávány clearingovými centry, které je budou umět zpracovat. Tato centra budou muset umět vypořádat každý SEPA finanční převod či SEPA přímé inkaso z kterékoliv členské země EMU, a to navíc za stejných podmínek, které

nediskriminují podle lokality. Čistě národní zúčtovací centra buď zaniknou nebo se přetransformují podle principů SEPA - tedy v pan-evropská zúčtovací centra (**PE-ACH = Pan-European Clearing House**).

Každý poskytovatel platebního styku v SEPA tedy bude muset být na tyto PE-ACH vypořádací centra napojen, a to buď přímo nebo přes jiného poskytovatele / banku. Dá se očekávat, že ze současného počtu desítek clearingových center v EU jich do budoucna zůstane pouze pár typu PE-ACH. První takové centrum pro retailové platby je systém **STEP 2** provozovaný Evropskou bankovní asociací.

Časový harmonogram:

Z časového harmonogramu vyplývá, že Evropský platební výbor plánuje uvést do provozu všechna tři panevropská platební schémata (finanční převody, přímé inkaso, platební karty) **od ledna 2008** a předpokládá, že většina klientů je začne **používat do roku 2010**. V zásadě budou existovat dvě fáze zavádění Jednotné eurové platební oblasti.

První fáze od 1.1.2008 – poskytovatelé platebních služeb by měli mít pro klienty první SEPA compliant nástroje (finanční převody, přímá inkasa, debetní karty), které klienti budou moci používat pro přeshraniční i domácí platební styk. Předpokládá se, že v přechodném dvouletém období budou koexistovat vedle národních platebních nástrojů a vypořádacích systémů i SEPA nástroje a systémy s tím, že stále více klientů bude přecházet z národních řešení na SEPA. Prvními iniciátory používání SEPA plateb by měly být veřejné instituce a nadnárodní korporace, pro které budou přínosy zvláště zřetelné. Postupně se zapojí i ostatní klienti a SEPA začne nabývat na významu.

Druhá fáze od 1.1.2010 – k používání SEPA platebních nástrojů, které jsou vypořádávány přes vypořádací centra typu PE-ACH, se přidala většina klientů, role čistě národních plateb postupně upadá až přestanou úplně existovat.

Dopad SEPA na české bankovníctví

Již nyní můžeme konstatovat, že oblast platebních služeb čeká v blízké budoucnosti **opravdová revoluce**. V jeho důsledku zanikne přeshraniční platební styk (uvnitř EU) a na úkor národních trhů se prosadí koncept jednotného vnitřního trhu EU i v oblasti poskytování služeb platebního styku.

Ačkoliv SEPA předpokládá zavádění panevropských nástrojů platebního styku nejprve v zemích eurozóny, v době jejich implementace bude přechod na euro aktuální i pro Českou republiku (oficiální strategie vlády a České národní banky počítá se vstupem do eurozóny v roce 2010). Proto je vysoce účelné se vývoje SEPA a platebních produktů účastnit od samého počátku.

Je pozitivní konstatovat, že se tak již děje. **Tuzemské bankovní domy** se činnosti orgánů a pracovních skupin Evropského

platebního výboru účastní **prostřednictvím svých zástupců**. Například zástupce ředitelky úseku platebního styku České spořitelny Karel Vítkovský je členem pracovní skupiny pro hotovost.

Projekt SEPA je **logickým doplňkem hospodářské a měnové unie (EMU) a jednotného vnitřního trhu**, jako základních ekonomických pilířů Evropské unie. I když jsme pevně přesvědčeni, že v dlouhodobém horizontu je sjednocení platebního styku v EU celkově prospěšný projekt, otevřeně a bez předsudků se musí diskutovat také o nákladech tohoto ambiciózního projektu.

Evropská komise odhaduje „provozní“ roční úspory ze standardizace a konsolidace platebního styku v celé Unii na 50-100 miliard euro. Respektovaná studie o nákladech na přechod z národních platebních schémat a nástrojů na SEPA zatím neexistují. Přitom je zřejmé, že hlavní část nákladů nakonec zaplatí poskytovatelé platebních služeb, tedy zejména banky.

Zjednodušeně můžeme identifikovat tři druhy nákladů na zavedení SEPA v bankovníctví:

1. **Investiční náklady** na jednorázovou změnu informačních systémů.
2. **Provozní náklady** na implementaci nových nástrojů, které díky svému pan-evropskému řešení mohou být dražší než čistě národní schémata.
3. **Finanční ztráty** - například ze snížení poplatků z přeshraničního platebního styku, které jsou vyšší než na národní úrovni.

Kromě nákladů však banky mohou **očekávat i přínosy**. Princip jednotného pasu v poskytování platebních služeb umožní efektivnějším subjektům vstupovat na dosud méně přístupné zahraniční trhy a zde rozšiřovat svůj business. Zvýšená konkurence tedy nepovede jen ke snížením příjmů, ale povede logicky i k tlakům na redukci nákladů. Větší standardizace a zvětšení trhů (místo 25 národních trhů jeden celoevropský) povede i k **možnosti sdílení nákladů** na vývoj a pořízení **informačních systémů**.

České banky mají v tomto ohledu výhodu. Projekt SEPA se časově kryje s projektem přijetí eura. Pokud vstoupí do eurozóny v roce 2010, kdy pro ně začnou platit i pravidla SEPA, mohou náklady na úpravu a pořízení nových informačních systémů či na informační kampaň pro své klienty a další podobné **náklady spojit do jednoho**.

Bude na každé bance, jak revoluční projekt přechodu na SEPA pojme. Pokud bude nadále uvažovat pouze v národním měřítku, splácí nad výdělkem. Pokud se dokáže dohodnout na spolupráci s přeshraničními partnery či využít synergie v rámci nadnárodní bankovní skupiny, může **náklady na přechod významně zredukovat** a z celkové změny v **dlouhodobém horizontu profitovat**.

V rámci rubriky Ohlasy z praxe se podíváme na regionální úroveň a její zkušenosti s řízením a administrací projektů ze strukturálních fondů. Inspirativním příkladem je projekt €-NET realizovaný Ústeckým krajem (ÚK). Jeho cílem je optimalizovat a zefektivnit procesy získávání dotací ze zdrojů EU na realizaci projektů ÚK a jím zřizovaných organizací v nadcházejícím programovacím období 2007-2013.

PROJEKT €-NET

V roce 2006 končí první plánovací období, ve kterém ČR mohla získávat prostředky ze Strukturálních fondů, Kohezního fondu EU a programů vyhlášených přímo v Bruselu. V období let 2007-2013 proběhne druhé plánovací období s daleko větším objemem finančních prostředků. Právě proto je nezbytná příprava nejen na úrovni celé ČR, ale také našeho kraje. Výsledkem práce členů projektového týmu €-NET je jasné definovat postup kraje v oblasti získávání dotací, který by zajistil realizaci potřeb krajem, umožnil přehlednost a snadné vyhodnocování dosažených výsledků, stanovil zodpovědnosti a kompetence pracovníků krajského úřadu a politiků ÚK v procesu dotační politiky.

Priority UK pro financování z dotací v období 2007-2013

- Dopravní infrastruktura
- Podpora inovací v podnikání
- Rozvoj lidských zdrojů
- Zdraví a sociální záležitost
- Životní prostředí

Hlavní úkoly vytyčené projektem se vztahují na tři oblasti:

- identifikovat a zvolit priority kraje ve vztahu k možným zdrojům, výhled dotační politiky, finanční objemy alokací a zajištění kofinancování krajem
- komunikace, externí a interní, komunikační strategie
- proces zavedení projektového řízení, vytvoření systému, tzn. regulativních norem, procesních vztahů, administrativa a formuláře pro všechny fáze projektu, pracovní náplně zaměstnanců, systém jejich odměňování, systém controllingu a reportingu, apod.

Vznik projektu €-NET inicioval Odbor evropských projektů ÚK a realizace projektu byla schválena Radou Ústeckého kraje dne 15.6.2005. Projekt byl od svého začátku zpracováván v souladu se zásadami projektového řízení – ke zpracování byli přizváni přední odborníci na problematiku dotační politiky EU z České republiky. Mezi členy projektového týmu, který je veden vedoucím odboru evropských projektů Rudolfem Vyčichlou, jsou zastoupeni zejména experti z poradenských firem - Petr Zahradník z EU Office České spořitelny, Jan Havránek, ředitel poradenské společnosti RAVEN Consulting a Pavel Šefl z agentury VIA Praha, působící jako expert v oblasti public relations. Do fáze příprav i samotné realizace projektu se zapojil i ředitel Regionální rozvojové agentury Ústeckého kraje Manfred Hellmich. Záštitu nad projektem pak převzal hejtman Ústeckého kraje Jiří Šulc a jeho náměstek Petr Fiala.

Implementace principu projektového řízení jako závazného procesu při předkládání žádostí o dotaci nejen z fondů EU povede ke zvýšení profesionality krajské samosprávy, která bude vytvářet podmínky pro optimální využívání příležitostí a omezování existujících nebo nově vznikajících bariér. Mezi hlavní praktické přínosy projektu lze uvést:

- získání komplexního přehledu o záměrech kraje a jím zřizovaných organizací i o projektech ve všech fázích realizace a jejich efektivnější management,
- výrazné zvýšení efektivnosti využití dotací jako prostředku spolufinancování veřejně prospěšných projektů,
- informovanost o využívání kapacity v jednotlivých operačních programech, jejich opatřeních i podopatřeních, zamezení nebezpečí nečerpání nebo přečerpání díky maximálnímu využití absorpční kapacity.

Projekt €-NET předpokládá aktivní zapojení politické reprezentace, úřadu ÚK, jakož i reprezentantů příspěvkových organizací do jeho realizace. Pokud se podaří v rámci Projektu €-NET nejen zahájit systémovou práci, ale také připravit a začít realizaci několika vzorových pilotních projektů a vytvořit dostatečný zásobník projektů, pak bude přechod do dalšího plánovacího období let 2007 – 2013 výrazně usnadněn a je možno očekávat zvýšenou konkurenceschopnost kraje.

Ústecký kraj se pohybuje v konkurenčním prostředí a vztahu s okolními kraji a sousedními saskými regiony. Jeho konkurenceschopnost se může získáváním vnějších zdrojů, efektivním využíváním veřejných financí, budováním a modernizací infrastruktury, zlepšením efektivnosti institucí, zvýšením vzdělanosti a mobility, zlepšováním životního prostředí, spoluprací veřejného a soukromého sektoru a mezinárodní spoluprací výrazně zlepšit. Projekt €-NET je jedním z kroků, které povedou od velkých slov a předsevzetí ke konkrétním činům.

Monitorovací informační systém samosprávy - M.I.S.S.

Implementace monitorovacího informačního systému samosprávy je jednou ze stěžejních součástí realizace programu €-NET. Hlavním cílem je zprostředkovat uživatelům identifikaci možností čerpání dotací, umožnit snadnou a rychlou orientaci v systému dotačních příležitostí při volbě vhodné dotace, doporučit jak využít interaktivní nabídky kvalifikovaných informací o možnostech financování v rámci dotační politiky EU a ČR. Zajistit řízený proces při realizaci projektových záměrů a přehled o finančních dopadech v hospodářství kraje.

Systém umožňuje automatizaci schvalovacích procesů projektových žádostí až po tvorbu nejrůznějších sestav a reportů. Monitoring a vyhodnocování je možno provádět na denní, týdenní, měsíční i delší bázi. Monitoring zajišťuje sběr dat a předkládá souhrnné informace o aktuálním stavu schvalovacího procesu. Výstupy monitoringu v podobě souhrnných zpráv a informací obecně jsou zásadní jak pro celkové řízení procesu ve schvalovacím a rozhodovacím procesu, tak i pro další zvyšování absorpční kapacity a její efektivní využití. Nezbytnou součástí monitoringu je pak vytváření podkladů pro hodnocení investičních záměrů kraje a jím zřízených organizací.

Petr Fiala, náměstek hejtmána Ústeckého kraje

Země pod lupou

V aktuálním čísle Měsíčníku se naše pozornost zaměřuje severním směrem od našich hranic. Polsko představuje zemi EU z mnoha ohledů ojedinělou, a to jak ve srovnání s ostatními nováčky, tak v rámci celkového kontextu EU-25. V porovnání s ostatními nováčky je zemí bezkonkurenčně největší; počet jejích obyvatel je větší, než kolik osob žije ve všech ostatních nových členských zemích dohromady. Ekonomické charakteristiky však superlativně rozhodně nehýří.

POLSKO

Základní ukazatele

typ vlády/hlava státu:	republika / prezident Lech Kaczyński
velikost území (podíl v EU)	312 685 km ² (7,86%)
počet obyvatel (podíl v EU)	38 173 800 (8,31%)
věková struktura obyvatel	0-14 let: 16,7%; 15-64 let: 70,2%; nad 65 let: 13,1%
etnická a národnostní struktura	Poláci 96,7%; Němci 0,4%; Bělorusové 0,1%; Ukrajinci 0,1%
HDP celkem (podíl v EU)	243,40 mld. EUR (2,25%)
HDP per capita v PPS	49,6% průměru EU-25
sektorová struktura HDP	zemědělství: 4,8%; průmysl a stavebn.: 30,7%, služby: 64,5%
průměrná inflace	2,2%
průměrná nezaměstnanost	17,8%
růst HDP	3,2%
saldo státního rozpočtu	-2,5% HDP
veřejný dluh	42,5% HDP
počet NUTS2, nejbohatší a nejchudší NUTS2 (dle HDP per capita v PPS vůči EU)	16 NUTS 2, Mazowieckie 72,8%, Lubelskie 33,2%
další informace (web vlády)	http://www.poland.gov.pl

pozn.: ekonomické ukazatele v roce 2005, zdroj: EU, CIA

Komentář

Přestože je hospodářství Polska charakterizováno značnou dynamikou, i v nováčkovském srovnání je to země chudá, společně s Lotyšskem – a nepříliš vzdálena od ostatních dvou baltských států – dokonce nejchudší v celé EU. To platí nejen pro zemi jako celek, ale i pro její jednotlivé regiony – dokonce šest absolutně nejchudších regionů v EU jako celku je reprezentováno šesti polskými regiony, z nichž nejchudší – Lubelskie – dosahuje hodnoty ukazatele HDP na obyvatele pouze 33 % průměru ekonomické vyspělosti EU.

Chudoba Polska se projevuje především v podobě zděděné a stále nezměněné struktury některých sektorů, vytvořené před dávnými desetiletími. Tyto sektory vykazují buď velmi nízkou výkonnost nebo ještě nižší produktivitu práce. To platí zejména pro velmi rozšířený a roztržitý zemědělský sektor (jehož charakteristiky se Polsku patrně nejdiametrálněji odlišují od všeho, co je možné vidět v jiných částech EU). Zemědělství přispívá polskému HDP pouze necelými 5 %, přičemž řada zemědělských výstupů má podobu samozásobitelství a vůbec není určená pro trh, ale na celkové zaměstnanosti se podílí téměř 29 %. Takto neefektivní zapojení pracovní síly rovněž není v jiných zemích EU obvyklé. Polská chudoba je dále generována značným rozsahem těžebního průmyslu a odvětví těžkého průmyslu, která rovněž vážou značné množství pracovní síly a současně procházejí alespoň pozvolným restrukturalizačním procesem. Ten však vede ke

značnému propouštění a výsledné vysoké míře nezaměstnanosti, která je spolu se slovenskou opět nejvyšší v celé EU.

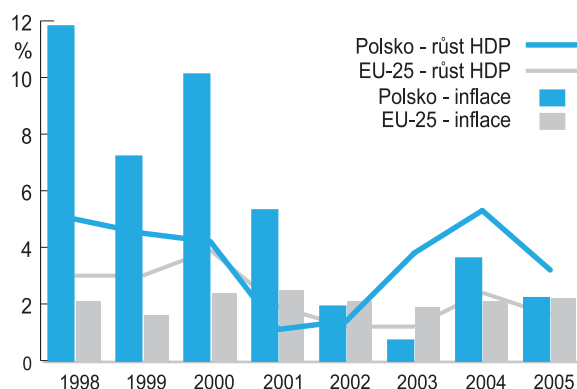
Na straně druhé je však polská ekonomika v dlouhodobém horizontu 90. let a dosavadního trvání této dekády velmi dynamická, vykazující zcela bezpečně nadprůměrný hospodářský růst. Polsko se v polovině 90. let stalo regionálním průkopníkem cíleného lákání zvučných zahraničních investorů do země a jistou dobu se stalo i regionálním premiantem v tomto ohledu. V Polsku současně ve stejném období vznikalo ohromné množství firem a společností ve velmi progresivních odvětvích služeb a high-tech. Navíc, nebyť patrně příliš restruktivního postoje měnové politiky centrální banky, hospodářský růst Polska zejména na přelomu milénia nemusel být až prohibitivně vysokými úrokovými sazbami drasticky brzděn.

Polsko současně vyniká již tradičně na poli diplomacie a zahraniční politiky. Polští představitelé na jedné straně jednoznačněji podporují členství své země v EU (na rozdíl od některých jiných nováčků), na straně druhé se při obhajobě svých zájmů nejen v rámci EU poměrně viditelně a razantně prosazují. Zajímavé bylo například úsilí některých polských vyjednávačů v době těsně před vstupem země do EU o pokus přijmout euro v Polsku současně s momentem členství. Bez ohledu na neplnění požadovaných kritérií měl tento počín za cíl patrně posílit národní sebevědomí a projevit razantně vlastní názor na prahu členství.

Polsko – díky své velikosti, geografické poloze, ale i růstovému potenciálu, jež může být podpořen i díky účasti polských subjektů na realizaci projektů s podporou evropských fondů – je zemí dlouhodobě velmi nadějnou. Přiblížení se však ekonomickým charakteristikám typickým alespoň pro průměr EU však v polském případě bude i za předpokladu dynamického růstu trvat patrně ještě několik desetiletí.

Vývoj inflace a růstu HDP

Zdroj: Eurostat

Statistické okénko

Statistické okénko v tabulkové formě zobrazuje důležité makroekonomické ukazatele všech 25 členských zemí Evropské unie. Zahrnují ukazatele ekonomické výkonnosti (HDP per capita k průměru EU, růst HDP, míra nezaměstnanosti), vnější ekonomické stability (běžný účet k HDP), fiskální stability (veřejné rozpočty k HDP, veřejný dluh k HDP) či cenové charakteristiky (meziroční inflace na bázi indexu HICP, úroveň cenových hladin). Pro srovnání jsou v tabulce i stejné ukazatele pro celou EU.

Klíčové makroekonomické ukazatele

v %	Růst HDP			Saldo běžného účtu k HDP			Míra nezaměstnanosti			Meziroční inflace		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	I-06	II-06	III-06	I-06	II-06	III-06
Belgie	0,9	2,6	1,2	4,5	3,5	2,2	8,3	8,3	8,4	2,8	2,2	2,6
ČR	3,2	4,7	6,0	-6,3	-6,0	-2,3	7,8	7,7	7,5	2,4	2,4	2,3
Dánsko	0,7	1,9	3,1	3,2	2,3	2,9	4,4	4,3	n/a	2,1	1,8	1,8
Estonsko	6,7	7,8	9,8	-11,9	-12,7	-10,6	5,6	5,3	5,1	4,5	4,0	4,3
Finsko	2,4	3,6	2,1	3,8	4,1	2,4	7,9	7,7	7,5	1,3	1,2	1,5
Francie	0,8	2,3	1,4	0,2	-0,7	-1,2	9,1	9,0	8,9	2,0	1,7	2,0
Irsko	4,4	4,5	4,7	0,0	-0,8	-1,9	4,3	4,3	4,3	2,7	2,8	2,7
Itálie	0,0	1,1	0,0	-0,9	-0,5	-1,1	n/a	n/a	n/a	2,2	2,2	2,3
Kypr	1,9	3,9	3,8	-0,9	-5,3	-5,7	5,6	5,6	6,3	2,3	2,6	2,5
Litva	10,5	7,0	7,5	-6,8	-7,9	-7,0	6,5	6,4	6,0	3,4	3,1	3,4
Lotyšsko	7,2	8,5	9,1	-8,1	-12,9	-12,4	8,0	7,8	7,8	7,0	6,6	6,1
Lucembursko	2,0	4,2	4,2	6,4	10,5	8,4	4,7	4,8	4,8	3,9	3,7	3,5
Maďarsko	3,4	4,6	4,1	-8,6	-8,4	-7,4	7,6	7,4	7,4	2,3	2,4	2,4
Malta	-2,5	-1,5	2,5	-5,8	-9,6	-12,9	8,1	8,3	8,5	2,3	2,9	3,5
Německo	-0,2	1,6	0,9	2,1	3,7	3,9	8,9	8,7	8,2	2,1	1,9	2,3
Nizozemí	-0,1	1,7	1,1	5,9	6,2	7,1	4,1	3,9	3,8	1,4	1,4	1,8
Polsko	3,8	5,3	3,2	-2,1	-4,2	-1,5	16,9	16,8	16,5	0,9	0,9	1,2
Portugalsko	-1,1	1,1	0,3	-6,5	-7,8	-9,5	7,7	7,6	7,6	2,9	3,0	2,9
Rakousko	1,4	2,4	1,9	1,5	2,7	2,9	5,0	5,0	4,9	1,5	1,3	2,0
Řecko	4,8	4,7	3,6	-10,0	-9,5	-9,2	n/a	n/a	n/a	3,1	3,3	3,5
Slovensko	4,5	5,5	6,0	-0,5	-3,4	-8,5	15,3	15,3	15,5	4,3	4,3	4,4
Slovinsko	2,7	4,2	3,9	-0,3	-2,0	-1,1	6,6	6,6	7,0	2,3	2,0	2,8
Španělsko	3,0	3,1	3,4	-4,1	-5,8	-7,4	8,7	8,7	8,3	4,1	3,9	3,9
Švédsko	1,7	3,7	2,7	6,6	6,6	5,9	n/a	n/a	n/a	1,1	1,5	1,8
Velká Británie	2,5	3,1	1,8	-1,4	-2,0	-2,6	5,1	n/a	n/a	2,0	1,8	2,0
EU-25	1,2	2,4	1,6	0,1	0,0	-0,3	8,4	8,3	8,3	2,2	2,1	2,3

v %	Saldo veř. rozpočtů k HDP			Veřejný dluh k HDP			HDP per capita k ø EU			Cenová hladina k ø EU		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2002	2003	2004
Belgie	0,1	0,0	0,1	98,5	94,7	93,3	118,0	118,2	117,3	102,3	104,0	104,2
ČR	-6,6	-2,9	-2,6	30,0	30,6	30,5	67,8	70,2	73,1	54,7	55,5	55,0
Dánsko	1,0	2,7	4,9	44,4	42,6	35,8	120,9	121,6	123,1	135,6	138,8	137,0
Estonsko	2,4	1,5	1,6	6,0	5,4	4,8	48,2	51,2	55,7	107,5	108,7	106,6
Finsko	2,5	2,3	2,6	44,3	44,3	41,1	111,1	112,2	112,4	124,4	125,9	122,9
Francie	-4,2	-3,7	-2,9	62,4	64,4	66,8	111,7	109,6	108,7	106,1	105,8	108,0
Irsko	0,2	1,5	1,0	31,1	29,4	27,6	134,0	136,9	138,2	122,4	126,6	123,1
Itálie	-3,4	-3,4	-4,1	104,2	103,8	106,4	107,7	105,6	103,4	97,9	102,3	102,7
Kypr	-6,3	-4,1	-2,4	69,7	71,7	70,3	79,8	82,7	82,5	90,9	96,5	93,3
Litva	-1,2	-1,5	-0,5	21,2	19,5	18,7	45,2	47,8	50,9	54,6	54,9	54,6
Lotyšsko	-1,2	-0,9	0,2	14,4	14,6	11,9	40,8	42,8	46,7	57,6	55,4	56,4
Lucembursko	0,2	-1,1	-1,9	6,3	6,6	6,2	233,6	238,3	242,6	102,5	105,3	106,1
Maďarsko	-6,4	-5,4	-6,1	56,7	57,1	58,4	59,2	60,1	61,5	56,9	59,0	61,9
Malta	-10,2	-5,1	-3,3	71,3	76,2	74,7	72,6	69,2	69,4	73,7	74,4	74,9
Německo	-4,0	-3,7	-3,3	63,8	65,5	67,7	108,3	108,5	108,0	107,5	108,7	106,6
Nizozemí	-3,1	-1,9	-0,3	51,9	52,6	52,9	124,6	124,3	123,5	105,3	106,6	105,2
Polsko	-4,7	-3,9	-2,5	43,9	41,9	42,5	46,9	48,8	49,6	59,5	53,4	52,4
Portugalsko	-2,9	-3,2	-6,0	57,0	58,7	63,9	72,8	72,3	71,0	76,2	87,3	85,7
Rakousko	-1,5	-1,1	-1,5	64,4	63,6	62,9	120,7	122,5	122,2	105,2	105,7	103,6
Řecko	-5,8	-6,9	-4,5	107,8	108,5	107,5	81,0	81,9	83,5	82,2	84,5	85,1
Slovensko	-3,7	-3,0	-2,9	42,7	41,6	34,5	51,9	53,0	55,3	44,6	50,5	54,9
Slovinsko	-2,8	-2,3	-1,8	29,1	29,5	29,1	75,9	79,0	80,7	75,5	77,9	75,8
Španělsko	0,0	-0,1	1,1	48,9	46,4	43,2	97,3	97,5	98,1	85,0	86,6	87,4
Švédsko	0,1	1,8	2,9	51,8	50,5	50,3	115,7	117,3	118,2	121,1	124,0	121,1
Velká Británie	-3,3	-3,3	-3,6	39,0	40,8	42,8	116,1	116,1	115,8	110,7	103,8	105,6
EU-25	-3,0	-2,6	-2,3	63,1	62,4	63,4	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Zdroj: Eurostat

Tato publikace je považována za doplňkový zdroj informací našim klientům i nejširší veřejnosti. Na informace uvedené v ní nelze pohlížet tak, jako by šlo o údaje nezvratné a nezměnitelné. Publikace je založena na nejlepších informačních zdrojích dostupných v době tisku. Použité informační zdroje jsou všeobecně považované za spolehlivé, avšak Česká spořitelna, a.s. ani její pobočky či zaměstnanci neručí za správnost a úplnost informací. Autoři považují za slušnost, že při použití jakékoliv části tohoto dokumentu, bude uživatelem tento zdroj uveden.

Některé obrázky použité v této publikaci pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise.

Vydáváno pod evidenčním číslem Ministerstva kultury ČR: MK ČR E 16338, ISSN on-line: 1801-5042, ISSN tisk: 1801-5034.

